ލެޖިސްލޭޓިވް އެންޑް ރިސަރޗް ޑިޕާޓްމަންޓް | ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

ޖއ/2020/19/ރ-37

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުނަ ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމާމެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/IQ/2020/03

21 އޭޕްރިލް 2020

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަމުންދާ ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދުރާލާ ކަނޑައަޅާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މަސައްކަތާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

މި ކޮމިޓީ އުފެދިފައިވަނީ 11 ޖޫން 2019 ގައި ބޭއްވި 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 6 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ. މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ އިޤްތިޞާދީ ކަންކަން ދިރާސާކުރުމާއި އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް އޮތްނަމަ، އެކަމެއް ފާހަގަކޮށް އެކަމެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާއި ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް، މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ އަދި ކެޕިޓަލް މާރކެޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އޮތޯރިޓީއާ ގުޅުންހުރި ކަންކަން ކުރުމެވެ.

މީގެ އިތުރުން، އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ބިލުތައް ދިރާސާކޮށް، ފުރިހަމަކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރިޢާޔަތްކޮށްދިނުމަށް އެދި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާއި، އެ އިދާރާތަކުގެ އަހަރު ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކޮށް، އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް އެ ކަންކަން އަންގައި، އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް، އެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ދެވިދާނެގޮތުގެ ލަފާދިނުމާއި، އެ އިދާރާތަކާ ބެހޭގޮތުން، އެ އިދާރާތަކުން ހިންގާ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހޯދައި، ސުވާލުކޮށް، އެ އިދާރާތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އެ އިދާރާތަކުން ކުރަމުންދާތޯ ބަލައި، އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ބާރުއަޅައިދިނުމެވެ. އަދި މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގެ ބޯޑަށް މީހުން އައްޔަނުކުރުމާއި، ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަކީ މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ.

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރާއިރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ހިދުމަތްކުރައްވާ މެންބަރުން:

ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު

މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުސައިން

އަލިފުށި ދާއިރާ

ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ނައިބު

އިބްރާހިމް ރަޝީދު

މާފަންނު މެދު ދާއިރާ

ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން

އަލީ ނިޒާރު

މިލަންދޫ ދާއިރާ

އިސްމާއީލް އަޙްމަދު

ދޫވާފަރު ދާއިރާ

އަޙްމަދު ޝިޔާމް

ނައިފަރު ދާއިރާ

ހަސަން ޒަރީރު

މަތިވެރި ދާއިރާ

ޤާސިމް އިބްރާހިމް

މާމިގިލި ދާއިރާ

އަބްދުލްމުޙުސިން ހަމީދު

ނިލަންދޫ ދާއިރާ

އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު

މުލީ ދާއިރާ

މުޙައްމަދު ސަޢީދު

މާވަށު ދާއިރާ

އަބްދުލްޣަނީ

ތިނަދޫ އުތުރު

މުޙައްމަދު ރަޝީދު

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާ

އިބްރާހިމް ނާޒިލް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުނަ ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާ

ފިހުރިސްތު

ސަފްހާ ނަންބަރު

1. ތަޢާރުފު 5
2. ކޮމިޓީން މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގައި ބަލައިގަތް ޕްރިންސިޕަލްތައް: 5
3. މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދިޔަގޮތް: 6
4. ކޮމިޓީގެ ހޯދުންތައް: 38
6- ކޮމިޓީގެ ހޯދުންތަކުގެ ޢިލާޖު: 39
7- ކޮމިޓީގެ ނިންމުން: 40

ޖަދުވަލު 1- މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ހާޒިރުވި ގޮތުގެ ތަފްސީލު: 41

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނިވި ބަދަލުތަކެއް އަރައިގަތުމުން، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމާގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދުލާގަތު ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅުނު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު

1. ތަޢާރުފު

މި ރިޕޯޓަކީ، 1 އޮގަސްޓު 2020 ގައި ބޭއްވި 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 23 ވަނަ ޖަލްސާގައި، ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނިވި ބަދަލުތަކެއް އަރައިގަތުމުން ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމާގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދުލާގަތު ކަނޑައެޅުމަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މޯލްޑިވިއަން ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ޕާލިމަންޓަރީ ގްރޫޕްގެ ލީޑަރު ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަލައިގަނެ، ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީއަކަށް އެ މައްސަލަ ފޮނުއްވުމާ ގުޅިގެން، އެ މައްސަލައިގައި ހިފުން މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބެލުމުގައި ހިފުނު ކަންކަން ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

2. ކޮމިޓީން މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރި ލިޔެކިޔުންތައް:

މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވަނީ ތިރީގައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކެވެ.

1. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް، ފޮރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެކްސްޓަރނަލްގެ ނަންބަރު 30-G/57/2020/11 (11 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ؛
2. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ނަންބަރު 13-B/57/2020/34 (07 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ؛
3. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 88-B/57/2020/6 (07 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ؛
4. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނަންބަރު 101-AF/57/2020/20 (13 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ؛
5. މޯލްޑިވްސް އިންޑަސްޓްރިއަލް ފިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު 134-AD/57/2020/03 (06 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ؛
6. ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިން އޯގަނައިޒޭޝަން ޕީއެލްސީގެ ނަންބަރު 60/57/2020/8 (16 އޮގަސްޓު 2020) ސިޓީ؛
7. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނަންބަރު MEMO-J/2020/34 މެމޯއިން ހިއްސާކޮށްފައިވާ ކޮވިޑް-19 ބަލާއާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުން އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކާ ބެހޭގޮތުން ފަންނީ މާހިރުންނާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ބޭއްވި ބައްދަލުވުމާ ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ސާފު ހިއްސާކޮށްދެއްވާފައިވާ ރިޕޯޓްތައް؛ އަދި

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި މަޖިލީހުން ދޫކުރެވޭ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ޙަވާލުކުރި މައްސަލައެއް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

8. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނަންބަރު MEMO-J/2020/35 (12 އޮގަސްޓު 2020) މެމޯ.

3. މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދިޔަގޮތް:

މި މައްސަލަ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވުމާ ގުޅިގެން، 4 އޮގަސްޓު 2020 ގައި މައިކްރޯސޮފްޓް ޓީމްސް ޕްލެޓްފޯމް އޮންލައިންކޮށް ބޭއްވުނު ކޮމިޓީގެ 20 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތަކާމެދު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. އެގޮތުން، ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި ވަކިވަކިން ފާހަގަކޮށް އެކަންކަމާމެދު ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތައް އެނގުމަށްފަހު ސިޓީ ފޮނުވައިގެން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް ނިންމައި، އެފަދައިން ޢަމަލުކުރެވުނެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކުރާ ޓޫރިޒަމްސެކްޓަރާއި ބިޒްނަސްތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް އަޅުއްވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް މިވަގުތު ކުރިމަތިވާ ނޭދެވޭ އަސަރުތަކާއި، މުސްތަޤްބަލުގައި އިޤްތިޞާދަށް ކުރިމަތިވާނެ ގެއްލުންތަކާއި ދެކެވޭގޮތާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ސަލާމަތްކުރުމަށް އެޅެން ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމާއި، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއާއި، ސްޓޭޓް ބޭންކަރޒް އެސޯސިއޭޝަން ބުލާ އަދި މޯލްޑިވްސް އެސޯސިއޭޝަން އޮފް ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީއާ ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރުމަށް ނިންމިއެވެ. އެގޮތުން، މި މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ކުރިން ސްޓޭޓް ބޭންކަރޒް އެސޯސިއޭޝަން ބުލާ އަދި މޯލްޑިވްސް އެސޯސިއޭޝަން އޮފް ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީ ފިޔަވައި އެހެން މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭފުޅުންނާއި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ބޭއްވި ހުރިހާ ބައްދަލުވުންތަކަކީ މައިކްރޯސޮފްޓް ޓީމްސް ޕްލެޓްފޯމް އޮންލައިންކޮށް ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުންތަކެވެ.

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދުރާގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސްއޫލިއްޔަތު، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

- މަސްއަލައާގުޅޭ މައުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް ކޮމިޓީން ޒޫމުން ދަންނަވާފައިވާ މުއައްސަސާތައް:

1. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ؛
2. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް؛
3. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް؛
4. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް؛
5. މޯލްޑިވްސް އިންޑަސްޓްރިއަލް ފިޝަރީޒް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް، އަދި
6. ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕީއެލްސީ.

- ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރި ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްދެއްވި ކަންކަން:

މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގަވަރނަރާއެކު ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 21 ވަނަ ބައްދަލުވުން (07 އޭޕްރީލް 2020):

- ➢ ކޮވިޑް-19 ގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ ފޮރިން ރިޒާވުގެ ދައުރާއާއި އެހެންވެސް އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާތަކަށް ނުރައްކާ ބޮޑެތި ގެއްލުންތައް ކުރިމަތިވެ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ކުރިއަރުމަށް ބޮޑު ހިސާބުތަކެއް އަންނާނެކަމަށް ފަޔާކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން އިޤްތިޞާދަށް ކުރިމަތިވާނެ ގެއްލުންތަކަށް ދެނެގަނެ، އަދި ގެއްލުންތަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ މި ވަގުތަށް އެމް.އެމް.އޭގައި ބޭންކުތަކުން ލިބެން ހުރި ވަސީލަތްތަކަށް ބޭންކުތަކުން، މިހާރުން މިހާރަށް ފުރިހަމަ ސިޔާސަތުތަކަށް އެކުލަވާލާ ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިއަށްގެންދާކަމަށް؛
- ➢ މާލީ ނިޒާމަށް ކުރިމަތިވާނެ ނުރައްކާ އަސަރުތައް ކުޑަކުރުމަށް އެކިދާރާ ފިޔަވަޅުތަކާ ބޭންކުތަކާއެކު މަޝްވަރާކުރަމުން އަދި ފިޔަވަޅުތައް ކަނޑައެޅުމަށް ފޯރުކޮށްދެމުންދާކަމާއި، ބޭންކުތަކާއެކު ކުރާ އަސަރު ކުޑަކުރުމަށް ކުރަމުންދާކަމާއި، މުސާރަދެއްކުމުގެ ވަގުތު ގެއްލުން ނުދިނުމަށްޓަކައި ދަރަނި ކަންކަން ބަދަލުކުރުމަށް ބޭންކުތަކާ މަޝްވަރާކުރަމުންދާކަމާއި، ވިޔަފާރިއަށް ދަރަނިވެރިންނަށް ލޯނުތަކުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ރީސްޓްރަކްޗަރިންގެ އިންތިޒާމްތަކެއް ތަޢާރަފްކުރާނެކަމަށް؛ އެގޮތުން ނިންމާފައިވާކަމަށް ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރައްވައިފިއެވެ.

1. ލޯން ދެއްކުމަށް ދަރަނިވެރިން ކުރިމަތިވެފައިވާ ދަތިތަކުގެ ސަބަބުން، މިފަދަ ލޯނުތަކަށް ފަހުން ދުވަސް 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ބޭންކުތަކަށް ވިޔަފާރިތަކުން އެދޭނަމަ ބޭންކުތަކުން އެކަން (މިކަމުގައި ލޯން އަނބުރާ ދައްކަން ފެށުމުގެ މުއްދަތަށް ފިޔަވަޅުތަކުން އެދޭ ބޭންކުތަކުން ހުއްދަދީފައި.)؛

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ނުބައިކޮށް ކުރާ ބުރަދަތިތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޖުމްލަ ތަސްލީޖުކުރާ ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝަތު ދަތިކަމުން ކަނޑައެޅުމާ ގެއްލުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝަތު ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިމަތިވާ ހާލަތުގަ މަސައްކަތެއް ކުރިއަށް ނިންމެވުމުގެ ރިޕޯޓް

2. ބޭންކުތަކުން ލިކުއިޑިޓީ ބޭނުންވެއްޖެ ހާލަތެއްގައި، މި ޕޮލިސީގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މިނިމަމް ރިޒާވް ރިކުއަރމެންޓް 5% (ފަސް އިންސައްތަ) އާ ހަމައަށް ދަށްކުރުން؛

3. މާލީ އިދާރާތަކުން ލިކުއިޑިޓީ ބޭނުންވެއްޖެ ހާލަތެއްގައި މި ޕޮލިސީން ކުރު މުއްދަތުގެ ލޯން ފެސިލިޓީއެއް ދޫކުރެވޭނެ ހަމަޖެއްސުން؛

4. އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓް ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ފޮރިން އެކްސްޗޭންޖް ބާޒާރަށް މިހާރު ފޯރުކޮށްދެމުންދާ ބޭރު ފައިސާގެ އަދަދު އިތުރުކުރުމާއި، މި ޕޮލިސީގައި ގާއިމްވެފައިހުރި އެކިއެކި ވަސީލަތްތަކުގެ ދަށުން ބޭންކުތަކަށް ބޭރުފައިސާ އިތުރަށް ފޯރުކޮށްދިނުން؛

5. މި ޕޮލިސީއާއި ރިޒާވް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ ދެމެދު ވެފައިވާ ކަރަންސީ ސުވޮޕް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން 150 މިލިއަން ޔޫއެސް ޑޮލަރު ހޯދުން؛ އަދި

6. މި ޕޮލިސީއާއި ސަރުކާރާ ގުޅިގެން އައި.އެމް.އެފުގެ މާލީ އެހީތެރިކަން ހޯދުން.

- ➢ އައި.އެމް.އެފުގެ މާލީ އެހީތެރިކަން ހޯދަނީ އައި.އެމް.އެފުގެ ރެޕިޑް ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީގެ ގޮތުގައި ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހުށަހެޅި ފެސިލިޓީގެ ދަށުން އެ ފަންޑުގެ އެސް.ޑީ.އާރުގެ އެލޮކޭޝަނުގެ ދަށުން އާގެ 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އެ ފަރާތުން ދޫކުރެވޭނެކަމަށާއި، ފިސްކަލް ސަޕޯޓާއެކު ކޮންސެޝަނަލް ނުގަންނާނެކަމަށާއި، ބޭސްލައިން ޗެލެންޖް އެ ފަރާތާ ހިއްސާކުރުވިފައިވާކަމަށާއި، އައި.އެމް.އެފުގެ ބޯޑު ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށްފަހު އެޕްރޫވްކުރެއްވުން ފެސިލިޓީ ހަމަޖެހިގެންދާނެކަމަށް؛
- ➢ ބޭންކުތަކުގެ ލިކުއިޑިޓީ 33% (ތިރީސް ތިނެއް އިންސައްތަ) އިތުރުކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، ޖުމްލީ ބޭންކުތަކާއި ކެޕިޓަލް އެޑެކުއަސީ ބޮޑުވާ ކަންކަމަށް އިސްކަންދިނުމަށް އެންގާފައިވާކަމަށް؛
- ➢ ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކުރާނެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ސިނާޢަތްތަކާ ހިއްސާކުރައްވާފައި، އެގޮތުން އެންމެ ގިނަ ސިނާޢަތްތަކަށްވާ ޖީ.ޑީ.ޕީ ގެ ޙިއްޞާ ދަށްވެދާނެކަމަށް ބަލާ ސިނާޢަތްތަކާއި، އެކަން ފަތުރުވެރިކަމުން ބޭންކިންއިންވާ ގޮތުގައި ފައިނޭންސް ކޮރޯނާވައިރަސްއާއި ސުންގަޑީގައި އަސަރުކުރި މިންވަރު ބެލެވޭކަމަށާއި، އެގޮތުން ވޯސްޓް ކޭސް ސިނާރިއޯގައި ފޯކާސްޓްކުރެވޭ ހިސާބުން ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރު ވަރަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށާއި، އެ ބާރުތަކުގައި ފޯކާސްޓުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެކީގައި ވަރަކަށް ނުވަތަ ހަނދާންކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، އެ ސިނާރިއޯގައި ދެން ހަރަދުކުރަމުންދާ ބޮޑުމިން ބޭރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ކުރިމަތިލާނެ ގޮންޖެހުންތައް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ކުރެވިދާނެކަމަށް؛

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުން ހުއްޓުވުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނިވި ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަހަތު ދަށުގައި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝަތަށް ކުރާނެ މަސައްކަތާ ގުޅިގެން އިގްތިސާދީ ކޮމިޓީއާ ބަލާލުމަށް މަޝްވަރާކޮށް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓް

- އެމް.އެމް.އޭއާއި ރިޒަރވް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާއާ ދެމެދު ވެފައިވާ ސްވޮޕް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން ސަޕޯޓަ ފަންސާސް މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ސްވޮޕް ފެސިލިޓީއެއް ހޯދުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، އެ ފެސިލިޓީގެ މުއްދަތަކީ 6 (ހައެއް) މަސްދުވަސްކަމާއި، ކުރިއަށްދާނީ ވަން ރޯލް އޮވަރއެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅައިގެންކަމަށް؛
- ޓްރެޜަރީ ބިލްތަކުގެ ގޮތުގައި މިވަގުތު ހުރި 260·9 މިލިއަން ޑޮލަރު، ސްވޮޕް ބިލްތަކުގެ ގޮތުގައި 721·4 މިލިއަން ޑޮލަރު އަދި ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑުގެ ޖުމްލަ އަދަދުގެ ގޮތުގައި 1·8 ބިލިއަން ރުފިޔާކަމަށް؛
- ޕޭމަންޓް ގޭޓްވޭ ޓްރާންސެކްޝަނުން އާދޭ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރު މަހު ނަމަވެސް ކޮވިޑް-19 ގެ ކުރިން އެ މަސައްކަތް ފަސްކޮށްފައިވާކަމަށް؛
- ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކަށް ބޭނުންވާ ޑޮލަރުގެ އަސާސީއާއި ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއާއެކު ކުރިއަށްގެންދާކަމަށް؛

މިނިސްޓަރ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއާއެކު ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 22 ވަނަ ބައްދަލުވުން (12 އޮކްޓޫބަރު 2020):

- ބޮޑުކަންނޮޅި ގަނޑު އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި ބަރާބަރުވުމަށް ފަރާތްތަކުގެ ކޯޝްފިށާ މަސް ގަނޑުން ހުއްޓުމެއްނެތި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް މަގުފަހިކުރުމަށްޓަކައި 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯން ފެސިލިޓީއެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ފާސްކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ ފެސިލިޓީގެ ބޭނުންހިފުމަށް ހާއްސަވެފައިވަނީ 6 (ހައެއް) މަސްދުވަސް ގަތުމުގައި ބަރަކާތްތެރި ފަރާތާ ފުރިހަމަ ހިފާފައިވުން އެކަމަށް ޝަރުތުފުރިކަން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން 4 (ހަތަރެއް) ކަންފުނިތަކަށް ([illegible]) ލޯން ފެސިލިޓީ ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، އެ ލޯން ފެސިލިޓީގެ ބޭނުންހިފާ ފަރާތްތަކުން މަސްވެރިންގެ އަތުން މަސް ގަންނާނީ އެންމެ ދަށް އަގަކީ -/25 (ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) ކިލޯގައި ޝަރުތުކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ އަގުގައި މަސްވެރިން ބާނައިގެން ގެންނަ ހުރިހާ ބޮޑުކަންނޮޅިއެއް ކަނޑުފަތި ހިފައިގެން ގަތުމަށް ޝަރުތުކޮށްފައިވާކަމާއި ދޯނީގެ މަސްވެރިކަމުން މާބޮޑު ބަދަލެއްގެނެސްފައިނުވާކަމަށް؛
- މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެ ދަށް އަގަށްވުރެ އަގު ދަށްކޮށް ބައެއް ކުންފުނިތަކުން މަސްގަންނަކަމުގެ ޝަކުވާ ލިބެމުންދާކަމާއި، އެގޮތަށް މަސްގަންނަނީ މަދު ކުންފުނިތަކުން ދަށްކޮށް މަސްގަންނަ ކުންފުނިތަކުން މައްސަލަ ދެއްކިފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް މިނިސްޓްރީން ވަނީ ދޫކުރެވި ކަނޑައެޅި އަގަށް ދަށް މަސް ގަންނަ ފަރާތްތައްކަމަށް؛

އިގްތިސާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުން ހުއްޓުވުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނަގެ ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ޤަރާރާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މަޢުލޫމާތާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ބަލާފައި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

- ➢ ލޯން ފެސިލިޓީއަކީ އިޤްތިޞާދީގޮތުން ކަންކަމުގެ ވިޔަފާރިގައި ބަރޯސާވެރިވާ ބޭރު ކުންފުނިތަކަށް ފައިދާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ދާއިމީގޮތެއްގައި މަސައްކަތްތަކުގައި ބަރޯސާވެރިވާ އާއިލާތަކުގެ އާމްދަނީ ކުންފުނިތަކަށް އެއްގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަށް، މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ ދެއްކުމަށް ފައިދާވާނެ ގޮތަކަށް ފެސިލިޓީއެއްކަމަށް؛
- ➢ ދަރަނިވެރިކަންކުރުމުގައި ވިޔަފާރީގެ ދިނަ ފައިސާތަކުން ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް، އެ ސިޔާސަތަށް މިހާރު ފެށިގެން ވިސްނުމުގައި މިހާރު ދިރިއުޅޭ ތަރުތީބުގެ ހުސްބިންތައް އެއްވެސް ކުއްލި ނުލާ 3 (ތިނެއް) އަހަރަށް ރައްދުކުރުމުން ފުރުޞަތުދިނުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމަށް؛
- ➢ ބައެއް ކައުންސިލްތަކުގެ އިޖްތިމާޢީ ތަރުއަން ފަރުވާއާ ފަދަ ހަރަކާތް އެ ކައުންސިލްތަކާ ބަލަހައްޓާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި، އިދާރީ ބަޖެޓާ ދަރުބާރުގެ ހުރުހުރުކާ ފަރުކަންކަމުގެ ބިންތައް ކަސްޓަމަރުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަމަށް؛
- ➢ މިވަގުތު އިސްކަންދީ ފާމަސީ، ތަރުކާރީ އަދި މޭވާގެ 17 (ސަތާރަ) ބާވަތެއްގެ އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމާއި، މިހާރު ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި 48 (ސާޅީސްއަށެއް) ރަށެއްގައި ދަނޑުވެރިކަންކުރާކަމާއި، 87 (އަށްޑިހަހަތެއް) ރަށެއްގައި ޕާޝަލީ ދަނޑުވެރިކަންކުރާކަމާއި، މިހާރުވެސް އެސް.ޑީ.އެފް.ސީއިން 12 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯން ފެސިލިޓީއެއް ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، މިހާތަނަށް އެ ފަންޑުގެ ތެރެއިން 4 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރެވިފައިވާކަން، އަދި އެ ޕްރޮގްރާމަށް އިތުރު 10 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަން؛
- ➢ ދިގު މުއްދަތަކަށް ހުރެވޭ ރަށްރަށުގެ އުސޫލުތަކާ އަދި ފުރިން ނުނިމޭކަމާއި ކައުންސިލްތަކުގެ އިޖްތިމާޢީ ތަރުއަން ވަނަ 140 (ސަތޭކަސާޅީސް) ރަށެއް ކައުންސިލްތަކާ ބަލަހައްޓާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަމަށް؛
- ➢ 1 މޭ 2020 އިން ފެށިގެން އެސް.ޓީ.އޯއިން ދަނޑުވެރިން ހައްދާ ތަކެތި ގަތުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، ރިޒަރވް ސްޓޮކްތަކެއް ހަދައިގެން އިތުރު ސަރަހައްދުތަކުން ތަކެތި ގަތުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމާ ގުޅޭގޮތުން އެސް.ޓީ.އޯއާ މަޝްވަރާކުރައްވާފައިވާކަމާއި، ކޮންޓްރެކްޓް ފާމިންގ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، އެ މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާ ގުޅިގެންކަމާއި، އެކަމުގެ ތަފްސީލުތައް ވަރަށް އަވަހަށް ހާމަކުރާނެކަމަށް؛
- ➢ އިމްޕޯޓުކުރާ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދުން މިންވަރަށް ވާޞިލުވުމަށްޓަކައި ޑިއުޓީއިން 5% (ފަހެއް އިންސައްތަ)، މިހެން ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުން 25% (ފަންސަވީސް އިންސައްތަ) އަދި ދިގު މުއްދަތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްރަށުން 75% (ހަތްދިހަފަހެއް) އިންސައްތައަށް އުފެއްދުންތެރިކަން ނެގުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމާއި، އުފެއްދުންތެރިކަން ނެރުނުކަން ހަރުދަނާކުރުމުގައި މަރުކަޒީކޮށްފައިވާ ބޭސް ދަރުބާރު އެންމެހާ ދާއިރާތަކުން؛

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރާނެ ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރާއިރު ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ދަށްނުވާނެ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތުން، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ތަފްޞީލު

- ޕޮލިސީގެ އެގްރީމެންޓް ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް މިހާރު ފަންޑުގައިވާކަމާއި ސަރުކާރު ހުށަހެޅުން އެކަމަށް ޖަވާބު ލިބޭނެކަމަށް އުއްމީދުކުރެވޭކަމަށް؛
- ކަސްޓަމަރުންގެ ބަނދަރު ހަރުކުރުމުގެ ސަބަބުން މަސްވެރި އެހެނދުވަހަކަށް ވެސް ނުކުމެ އުޅުމަށް ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާކަމާއި، ކަޅު ބިލަމަހުގައި ފަރުސާ ނަގުރަވާ ފަރާތްތަކުން މިހާރުވެސް އެބަހުރިކަމާއި، ފާނު މަސްވެރިކަމާއި ފަރުމަހުގެ މަސްވެރިކަންކުރާ ފަހަރުތަކުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި މިނިސްޓްރީއެއް ނެތްކަމަށާއި، އެ ފަހަރުތަކުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ކުރިއަށްގެންދާ ފުރުޞަތު ކުރިމަތިލެވޭނެކަމަށް؛
- ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްރަށުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދިޔަ އެކި މިންވަރުގައިކަމަށާއި، އެގޮތުން ބައެއް ރަށްރަށުގައި ވަރަށް ކުޑަ މިންވަރަކަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރަމުންދާކަމަށާއި، އަނެއްބައި ރަށްރަށުގައި ބޮޑު މިންވަރެއްގައި ދަނޑުވެރިކަންކުރާކަމަށް، އަދި ބައެއް ރަށްރަށުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ފައިސާގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކެއް ކުރެވިފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް މިހާރުގެ ވިސްނުމަކީ 3 (ތިނެއް) އަހަރަށް ހިލޭ ރަށްރަށް ދިނުން އެފުއްދުން އިތުރުކުރުންކަމަށް؛
- މަސް ސްޓޯރޭޖް ފެސިލިޓީ އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަމާއި، 2 (ދޭއް) އަހަރުގެ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ސްޓޯރޭޖް ފެސިލިޓީ ޤާއިމުކުރެވޭނެކަމަށާއި، ޕްރޮޑަކްޓް ޕްރޮސެސިންގއަށް އެކުލަވާލި ހުރަސްއަޅާފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން 2 (ދޭއް) ޕްރޮޑަކްޓްތަކެއްގެ މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމާއި، އެއީ އެލް.އޯ.ސީ ދަރަނި އިންޑިއާ އެކްސިމް ބޭންކާއި ސައުދީ ފަންޑުގެ ދަށުން ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތެއްކަމަށް؛
- އޭޝިއަން ބަނދަރުން ބޭންކާ ސަރުކާރާއި އެމް.ޑީ.ސީ.ސީ ކުންފުނިތަކުން ގެނެސްދިން އިންޓަރިމް ސަރުކާރުގެ ޖަމްޢު މާލީ ގޮތުގެމަތިން ޤަވާޢިދުން ގެއްލުނު ބަދަލުތައް މިނިސްޓްރީން އެކުލަވާލައި ނިންމުމަށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އާދަޔާ ޙަވާލުވެފައިވާކަމާއި، އެ މަސައްކަތް މިހާރުގެ ރިޕޯޓް އެޕެންޑިކްސްގެ އަންގާނެކަމަށް؛
- ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޫކުރާ ބިންތައް ގާނޫނީގޮތުން، އެ ބިންތަކުން އުފެއްދުންތެރިކަން ނަގާކަމާއި، ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމުގެ ދަރަނި ގޮތް އެގްރިކަލްޗަރަލް ޕްރޮޑަކްޓްސް ސާފުކުރުމަށް ބަދަލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މިނިސްޓްރީން ބަލައިގަނެ، އެ ބިންތަކަށް ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ ވެސް ކަމަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޭނުން ވަރަށް ބޮޑުކަމަށް.

މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމާއެކު ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުން (12 އޭޕްރިލް 2020):

- ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި، ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭގޮތުން މާލީ އިންސެންޓިވް ޕެކޭޖު ރިޔާސީ އިސްތިހާރު (މަޖި)، ޓޫރިޒަމް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މަސްއަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ޚުލާޞާ

އެމްޕްލޮއީސް އެސޯސިއޭޝަން އޮފް މޯލްޑިވްސް (ޓީމް) އަދި އެހެނިހެން ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންނާއި މިނިސްޓްރީން މަޝްވަރާކޮށް ކުރަމުންދާކަމަށް؛

- މިނިސްޓްރީން އިސްނަގައިގެން ކުރިއަށްގެންދިޔަ އޮޑިޓުން މިހާރު ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ އަދަދު ދެނެގަނެވިފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން 37,138 (ތިރީސްހަތްހާސް އެއްސަތޭކަ ތިރީސްއަށެއް) ސްޓާފުން ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި ރަޖިސްޓަރީވެފައިވާކަމާއި، އޭގެ ތެރެއިން 17,629 (ސަތާރަހާސް ހަސަތޭކަ ނަވާވީސް) ފަރާތަކީ ދިވެހިންކަމާއި 19,509 (ނަވާރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ނުވައެއް) ފަރާތަކީ ބިދޭސީންކަމަށް؛
- ރިޒޯޓުތަކުން މުވައްޒަފުންނަށްދޭ އަސާސީ މުސާރައާއި ސާވިސްޗާޖު ދިނުން ހުއްޓާލާފައިވާ ދުވަސްވަރު އޭޕްރިލް، އަދި މިނިސްޓްރީއަށް ރިޕޯޓުކުރާ އެހެން ފަރާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމާއި، އެކަށީގެން މިނިސްޓްރީން ބަލާނެކަމަށް، ޓޫރިޒަމް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ އަސާސީ މުސާރަ ދިނުމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް؛
- ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު އިތުރަށް ހިނގުމަށް ނިޒާމުގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން ކުރިއެރުން ކަށަވަރުކުރުމަށް، އަދި ފަތުރުވެރިކަން ހިއްސާކުރާ ކުންފުނިތައް ކޮންމެ ގޮތަކުން ދިރާސާކުރުމަށް މިނިސްޓްރީން ދިރާސާކުރަމުންދާކަމާއި، އެ ދިރާސާ ނިމުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާނެކަމަށް؛
- ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް ބޭނުންވާ މީހުން ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް މިނިސްޓްރީން މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމާއި، ޓްރެއިނިންގ މާސްޓަރ ޕްލޭން ނިމުމުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުގައި ހިދުމަތް ދެމި މަތީ މަޤާމުތަކުން ދިވެހިންނަށް ފުރުސަތު ލިބިގެންދާނެކަމަށް؛
- ރިޒޯޓުތަކުން ދައްކަންޖެހޭ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ކުއާޓަރުގެ (އޭޕްރިލް މަހުން ފެށިގެން ޖޫން މަހުގެ ނިޔަލަށް) ކުލީގެ ފީސް ދެއްކުން ފަސްކޮށްދިނުމަށް ބައެއް ރިޒޯޓުތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އެކަމާ ގުޅިގެން ފަތުރުވެރިކަމާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު ނިންމުމެއް ސަރުކާރުން އިޢުލާނުކުރައްވާނެކަމަށް؛

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އަދި މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް ބައިވެރިވި ކޮމިޓީގެ 24 ވަނަ ބައްދަލުވުން (14 އޭޕްރިލް 2020):

- 2019 ވަނަ އަހަރު ޗައިނާއިން ފެށިގެން ކޮވިޑް-19 ގެ ބަލިމަޑުކަން ދުނިޔޭގައި ހަލުވިކަމާއެކު ފެތުރުމުން ދިއުމާއެކު ގިނަ ޤައުމުތަކުގެ ބޯޑަރުތައް މުޅިން ބަންދުކުރެވިފައިވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް އަންނަ ފެށިފައިވާކަމަށް؛

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމުން، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝަތުން ކަސްޓަމަރުން ގެއްލުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝަތަށް ހުރަހެއް މަސައްކަތާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ބަލާފައި މަޝްވަރާކޮށް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓް

- ➢ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހު ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރި ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދު މިދިޔަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހާ އަޅާބަލާއިރު ގޮތުގައިވަނީ 11.1% (އެގާރަ ޕޮއިންޓް އެކެއް އިންސައްތަ) ދަށްވެފައިވުމާއި، މާރިޗު މަހު ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރި ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދު 60% (ފަސްދޮޅަސް އިންސައްތަ) އިން ދަށްވެފައިވާކަމާއި މިގޮތަށް ރާއްޖެއަށް އައި ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދަށް ބިނާކޮށް އަންދާޒާ ދެކޭ މިންވަރަކަށްވުރެ، 27 މާރިޗު 2020 އިން ފެށިގެން އޮން އެރައިވަލް ވިސާ ދޫކުރުން ވަގުތީގޮތުން މެދުކަނޑާލާފައިވާތީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތް އެއްކޮށް ހުއްޓުމަކަށް އައިސްފައިވާކަމާއި؛
- ➢ ވައިރަސް ފެތުރުމުން ގޮތާއި ދަތުރުފަތުރު އަލުން ހުޅުވާލުން ދުވަސްކޮޅެއް ދެނެގަނެވުން ދަތިކަމާއެކު އަހަރުތެރޭގައި ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރުން މިންވަރު ދަށްވެގެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި އަދި އެމްއެމްއޭ އިންސްޓިޓިއުޝަނާ ގުޅިގެން ސިނާރިއޯތަކެއް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާކަމާއި، އޭގެ ތެރެއިން ސިނާރިއޯ 3 ފާހަގަކުރެވުނު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް؛

- ➢ ސިނާރިއޯ 3 ގެ ތަފްސީލު:
- ➢ ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާމިންވަރު ގެއްލިގެން 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އިން ދަށްވާނެކަމާއި، ގާއިމްވީ 2019 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރި ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދަކީ 1.7 މިލިއަންކަމުގައި، މި ހިސާބު 2020 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރާނެ ފަތުރުވެރިންގެ ޖުމްލަ އަދަދުގެގޮތުގައި އަންދާޒާކުރެވޭ އަށްލައްކަ ސާޅީސް ފަސް ހާސްކަމަށް؛
- ➢ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ ނިޔަލަށް އޮން އެރައިވަލް ވިސާ ދޫނުކުރާނެކަމަށް؛
- ➢ އޮންއެރައިވަލް ވިސާ އަލުން ދޫކުރަން ފަށާ ފަހުން 3 (ތިނެއް) މަހުގެ ރިކަވަރީ ޕީރިއަޑް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް؛
- ➢ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ އުފެއްދުންތެރިކަން 25% (ފަންސަވީސް އިންސައްތަ) ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުން ސީދާ ހިއްސާކުރާކަމާއި، ނުސީދާކޮށް މި ހިއްސާ އިތުރަށް ބޮޑުވާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭކަމާއި، އެގޮތުން ރިއަލް ޖީ.ޑީ.ޕީ 11% (އެގާރަ އިންސައްތަ) ދަށްވާނެކަމަށް؛
- ➢ ހަމައެއާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބޭ ބޭރު ފައިސާގެ ބޮޑުބައެއް ލިބެނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުންކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކްސްޕޯޓްގެ 80% (އައްޑިހަ އިންސައްތަ) އަށްވުރެ ބޮޑު ބައެއް ހިއްސާކުރަނީ ދަތުރުވެރިކަމާއި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ހާއިރާއިންނަކަމަށް ވީމާއެކު ފަތުރުވެރިކަމުން ލިބޭ އާމްދަނީ ދަށްވާ މިންވަރުން، އެކްސްޕޯޓާއި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަންނަ ބޭރު ފައިސާވެސް ދަށްވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭކަމާއި، މީގެއިތުރުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބޭރު ފައިސާ ލިބޭ މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރެވޭނެމިންވަރުވެސް، ރެސްޓޯރަންޓްތަކާއި ބަނދަރުތަކާއި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށްވެސް [illegible]

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނިވި ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެއްވާ ކަނޑައަޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މަޢުލޫމާތާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ބަލާލުމަށް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

އައިސްފައިވުމާއެކު ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައިވެސް މަދުގެ އަދި އިންޓަނޭޝަނަލް ޓްރެވަލްބޭންވުމުން ވިޔާ އާމްދަނީ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ބޮޑަށް އާމްދަނީ ދަށްވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭކަމަށް؛ އަދި

- ބޭރުގެ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ބޮޑު މަގު ކަމުގައިވާ ޓޫރިޒަމް ސިނާއަތުގެ ދާއިރާ އެކަނި ނޫން، މިދާއިރާގެ ސަބަބުން ވިޔަފާރި ހިންގާ ޓޫރިޒަމާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުގެ ސަބަބުން ފައިސާ ދައުރުކުރުން ބޮޑަށް ދަށްވެފައިވާކަމަށް؛

- ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތަށް ކުރާނެ އަސަރު:

- 2020 ވަނަ އަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިލޭ އެހީއާއި އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް 30 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަންދާޒާކޮށްފައިވީނަމަވެސް، 2020 ވަނަ އަހަރު މިހާތަނަށް އައިއިރު އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީ ލިބިފައިވާގޮތަށް ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށާއި އެހެނިހެން ދާއިރާތަކަށް އަސަރުކުރުމުން ބަޖެޓު ތަފްސީލުކަން ބިނާކޮށް މި އަހަރު ލިބޭނެކަމަށް މިހާރު އަންދާޒާކުރަނީ ގާތްގަނޑަކަށް 15 ބިލިއަން ރުފިޔާކަމަށް؛
- އާމްދަނީ ދަށްވާނެކަމަށް ބެލެވުމާ ގުޅިގެން ޚަރަދުކުޑަކުރުމަށް ސަރުކާރުން ގިނަ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅާފައިވާކަމަށް. އެގޮތުން ރިކަރަންޓް އެކްސްޕެންޑިޗަރ ގާތްގަނޑަކަށް 01 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރަށް ކުޑަކުރުމަށް މިހާރުވެސް ފިޔަވަޅުތައް އެޅިފައިވާކަމަށް؛
- ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ސިއްހީ އަދި ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓަށް ކުރާނެ ޚަރަދު އިތުރު ފަންޑިން ނަގަފައި އާމްދަނީއަށް ހިސާބުކަން އަންނަނިވި، ހެލްތު ސޯޝަލްއަށް ޚަރަދުކުރުމަށް އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުން ޚަރަދުކުޑަކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމަށް؛
- ކޮވިޑް-19އާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމަށް 2 އޭޕްރިލް 2020 ގެ ނިޔަލަށް ޖުމުލަ ދުއިސައްތަ އަށްޑިހަ ޕޮއިންޓް ހަތެއް މިލިއަން ރުފިޔާވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް، މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް، މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަން އަދި ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ބަޖެޓުތަކަށް އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަމަށް، އޭގެ ތެރެއިން ދުއިސައްތަ ތިރީސް މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކޮށްދީފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތަށްކަމަށް؛ އަދި
- އެހެނިހެން ޚަރަދުތަކަށް ބަލާއިރު ސަރުކާރުގެ އާމްދަނީ އަންދާޒާކުރި މިންވަރާ ގާތްކޮށް ލިބޭނަމަ ނުބެލެވޭ ޚަރަދުކުޑަކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރެވޭކަމުގައި، އޮފީސްތަކުގެ ބަޖެޓުން މިހާރުވެސް އަނބުރާ ފަންސަވީސް މިލިއަން ރުފިޔާގެ މަދުކުރެވިފައިވާއިރު، މުވައްޒަފުން ނަގުން މަޑުޖައްސާފައިވާތީ އެއް ބިލިއަން ރުފިޔާ ކެޑޭނެކަމަށް.

ޝާހިދާ

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރާއިރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅުއްވާ ގޮތުގެމަތިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތްކޮށް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

➢ ދައުލަތުގެ ދަރަނިބަރު އަންނާނެ ބަދަލުތައް:

➢ 2020 ވަނަ އަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި މިއަހަރު ނިމޭއިރު ދައުލަތުގެ ދަރަނި ގްރޮސް ނުހިމަނައި ފަންސާސް ހަތް ބިލިއަން ރުފިޔާގައި ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވިފައިވިނަމަވެސް، މިހާރު އަންދާޒާކުރެވޭގޮތުގައި ގާތްގަނޑަކަށް 62 ޕަސެންޓާއި 67 ޕަސެންޓާ ހަމައަށް އިތުރުވެގެންދާނެކަމަށެވެ. އަދި ދަރަނި ހުންނާނެ މިންވަރު މައްޗަށް ދާއިރު އުފެއްދުންތެރިކަމަށްވުރެ ދަރަނިދާރުންނޭ، އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން ދަރަނިބަރު ބޮޑުވެ އަންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭކަމަށެވެ.

➢ ކުރު މުއްދަތުގެ އިޤްތިޞާދީ ފިޔަވަޅުތައް:

1. ވިޔަފާރިތަކާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް މާލީގޮތުން ދިމާވެދާނެ މާލީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ގޮންޖެހުންތައް ކުޑަކޮށްދިނުމަށް ސަރުކާރުން އިޢުލާނުކޮށް ރިލީފް ޕެކޭޖުގައި ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާގޮތަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ކުދި ވިޔަފާރިތަކާއި، ފްރީލާންސް، އަމިއްލައަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރުދުންނަށް ލޯން ދޫކުރުން ހިމެނެއެވެ. (3 (ތިނެއް) އަހަރުން އަނބުރާ ދައްކާގޮތަށް 6% (ހައެއް އިންސައްތަ) އިންޓަރެސްޓް ރޭޓެއްގައި 6 (ހައެއް) މަހުގެ މޮރަޓޯރިއަމާއެކު ދޫވާ ލޯނެއް.) 10 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުވާނަމަ އެ ލޯން ދޫކުރާނީ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިންކަމާއި، 10 މިލިއަނަށްވުރެ ދަށްވާނަމަ އެސް.ޑީ.އެފް.ސީއިންކަމަށް؛
2. 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލް އަދި މޭ މަހުގެ ކަރަންޓް ބިލުގެ 40% (ސާޅީސް އިންސައްތަ) ސަރުކާރުން ސަބްސިޑީ ކުރުން؛
3. 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލް އަދި މެއި މަހުގެ ފެން ބިލުގެ 30% (ތިރީސް އިންސައްތަ) ސަރުކާރުން ސަބްސިޑީ ކުރުން؛
4. ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އަދި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަނުން ނަގާފައިވާ ދަރަނީގެ ޕްރިންސިޕަލް އަދި އިންޓަރެސްޓް ޕޭމަންޓަށް 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ވަސީލަތްދިނުން؛
5. އެސް.ޑީ.އެފް.ސީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން އިން މިހާތަނަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނުތަކުގެ ދަރަނީގެ ޕްރިންސިޕަލް އަދި އިންޓަރެސްޓް ޕޭމަންޓަށް މާރިޗު 2020 އިން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތު ވަސީލަތްދިނުމުގެ އިތުރުން، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ލޯނުތަކުގެ އިންޓަރެސްޓް ރޭޓް 4% (ހަތަރެއް އިންސައްތަ) އަށް ކުޑަކުރުން؛
6. ނޭޝަނަލް ސްޓޫޑެންޓް ލޯން ސްކީމްގެ ލޯނުތަކުގެ ޕޭމަންޓްތަކަށް މާރިޗު 2020 އިން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ވަސީލަތްދިނުން؛

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަދި ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމުން، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ޙަވާލުކުރި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

7. ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ވަޒީފާ ގެއްލުނު ފަރާތްތަކަށް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ސަރުކާރުން އެލަވަންސް ދިނުން؛

- ➢ އިކޮނޮމިކް ޑައިވަރސިފިކޭޝަން އިސްކަންދީގެން މަސައްކަތްކުރުމުން ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، އެންޓްރަޕްރެނިއުރޝިޕް ބޭސިކް ދެވޭނެގޮތް ތަރުތީބުކޮށް ވަރަށް އަވަހަށް ހާމަކުރެވޭނެކަމަށް؛
- ➢ އެކި ސިނާޢަތްތަކުގެ ހުރިހާ އެ ސިނާޢަތްތަކުގައި އާމްދަނީ ލިބޭނެ މިންވަރަށް ބަލައި ހަރަދުތައް ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް، އެންމެ ބޮޑަށް ގެއްލުނު ސިނާޢަތަކީ އަދި ޓޫރިޒަމް ސިނާޢަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި ވާދީ އަންނަނިވި ސިނާޢަތްތަކުގައިވާކަމަށް؛
- ➢ އިތުރަން ހަރަދުތަކެއް ކުޑަކުރުމުގެގޮތުން ދައުލަތުގެވެރިކަމުގެ ހަރަދުގެ 33% (ތިރީސްތިނެއް އިންސައްތަ) ކުޑަކުރުމާއި، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ގަތުން ހުއްޓާލުން. އަދި ދުނިޔޭގެ ބޭރުގައި ތަޢުލީމު އަދި ތަރައްގީކުރުމުގެ ސަރުކާރުން ތެރެއިން އަދިކަމަށް ވާ މިންވަރު ފަސް ބޮޑުކޮށްގެން ކަރަންޓް އަދި ބޮޑެތި ސަބްސިޑީ ދިނުމަށް ކުރާ ހަރަދު 40% (ސާޅީސް އިންސައްތަ) ކުޑަކުރުމާއި، ޖަމާޢަތްތަކަށް ދޭ ހަރަދު 30% (ތިރީސް އިންސައްތަ) ކުޑަކުރުމާއި، މަރާމާތަށް ކުރާ ހަރަދުގެ ގޮތުގައިވާ 60% (ފަސްދޮޅަސް އިންސައްތަ) ކުޑަކުރުމާއި ހަރުމުދާ ގަތުމާ ގުޅޭ ހަރަދުގެ 70% (ހަތްދިހަ އިންސައްތަ) ކުޑަކުރުމުގެ އިތުރުން އަންނަނިވި ސަޕްލިމެންޓަރީ އަދި ބަޖެޓުތަކާއި މެދު ދުނިޔޭގެ ޖާގަދެއްވުން ސިވިލްސަރވިސްގެ ސަބަބުން މި އަހަރު ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ތަންފީޒުކުރާ މިންވަރު ގެނބިގެންދާނެ 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށް ތިރިކުރެވޭނެކަމަށް، އެންމެހައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ކުރިއަށްގެންދާކަމާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން ޕްރޮޖެކްޓް ހަރަދުކުރާނެކަމަށް؛
- ➢ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ފާސްކުރިއިރު ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ ވަކި އިންސައްތައެއް ވަކި ގޮތަކަށް ކައުންސިލްތަކަށް ދޭން ފާސްކޮށްފައި (އަންދާޒާކުރެވިފައިވާ އާމްދަނީގެ 5 އިންސައްތަ) ވިޔަފާރިއެއް، ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ މިންވަރު މަދުވެގެންދާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައިވާ ހިސާބުން ބަޖެޓް ހަރަދުތަކުގެ ޒިންމާވެފައިވާކަމާއި، މިހާރު ކައުންސިލްތަކަށް ދޭން އަންދާޒާކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި ބަޖެޓުގެ ފަސްދޮޅަސް ވެސް ދޭން ދިމާވާނެކަމަށް؛
- ➢ ޑޮމެސްޓިކް ބޮރޯވިން ހަރަދުކުރުން ކުރި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ފިނޭންސް ފަސްޓް ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ބަޖެޓުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމާއި، ލިބޭ އާމްދަނީއާ އަޅާބަލާއިރު ހަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ ބަޖެޓުމޮނިޓަރކުރަމުންދާކަމާއި، ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުސާރައާއި ކުޑަކުރުމުގެ ވިސްނުމުގެކަމާއި، މަލްޓި-ލެޓަރަލް އޭޖެންސީތަކާއި ދުނިޔޭގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް އޭޖެންސީތަކުން (އައި.އެމް.އެފް، އޭ.ޑީ.ބީ، ވޯލްޑް ބޭންކް) އަދި އެހެނިހެން ބޭންކުތަކާ ވާހަކަ ދައްކައިގެން ގްރާންޓްސަޕޯޓާއި ކޮންސެޝަނަލް ލޯނު ލިބުމުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންގެންދާކަމާއި، ފައިނޭންސިންގ ސޯސަސް ކުރިއަށް އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންގެންދާކަމަށް؛

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޯވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުނަ ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމުން، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ދާއިރާ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރަހަވި މައްސަލަވާ ދިވެހިން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

- ➢ މަސްވެރިންނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ރޯދަމަސް ފެށުމުގެ ކުރިން އެ ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކަށް މިފަދަ އަދި އެސް.ޓީ.އޯއާ އެއްކޮށް ކުރަމުންދާކަމާއި، ކުރިން އޮޕްމަޒޭޝަނާއި ވަގުތުން ހަމަ ހުރިހާ މަސްވެރިންނަށް ފައިސާ ދެވޭނެގޮތް ހަމަޖައްސައިދޭނެކަމަށް، އެ ދެ ކަމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން މަޝްވަރާކުރައްވައި ކުރިއަށްގެންދާކަމުން؛
- ➢ ސަރުކާރުން ސްޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖެއް ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު ރިލީފް ޕެކޭޖަކަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ ކަންކަން އިތުރުކުރުމުން އަދިމަތީ ބަލާފައި، މި ޕެކޭޖުގައި ސްޓިމިއުލަސްއެއް ނުންކުރާކަމުގައި، އާއިލީ މާލީ ހާލަތު ބަލާ ގިނަކަމުން ނިޝާނާތުން ބަލައި، ކަންކަން ބައިބަހާލެވިފައިވާ ރިލީފް ޕެކޭޖުގެ ގޮތުގައިކަމުގައި، އެ ޕެކޭޖުތަކުގެ މިހާރު ލިބެންހުންނާނެކަމުގައި، ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ މެދުކުރިއަށް 12000 (ބާރަހާސް) ފަރާތުން އެޕްލިކޭޝަންފައިވާކަމުގައި، އެސް.އެމް.އީ ބޭންކުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް މެދުކުރިއަށް ދުވިފައިވާކަމުގައި، ރިލީފް ޕެކޭޖަށް އެސް.އެމް.އީ ބޭންކުން 1530 (ފަނަރަސަތޭކަ ތިރީސް) އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅުއްވިފައިވާކަމުގައި، އޭޑީކޭއިން 525 (ފަސްސަތޭކަ ފަންސަވީސް) ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ލިބިފައިވާއިރު ފެށި ހުށަހެޅިފައިވާކަމުގައި، ވިޔަފާރި ބަޔަކުދިކުރުމަށް ފެށުމުގައި ރިލީފް ޕެކޭޖުން ފައިސާދެވޭނެކަމުގައި، އެސް.އެމް.އީ ބޭންކުން މި ފަދަ ލޯން ދޫކުރަމުންދާ އެޕްލިކޭޝަން ފުރުޞަތުތައް ކުރަމުންދާކަން؛
- ➢ ކޯވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ޓޫރިޒަމާއި ގަވާއިދާ ހިލޭފަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަތަކާ ޙާޟިރު ރިޕޯޓުކުރުން އޮތޯރިޓީއާ އެމްޕްލޯއިމަންޓް ޓްރައިބިއުނަލުން ބަލަމުންދާކަމަށް؛
- ➢ ގަވާއިދު ހިލާފުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުޅޭ ބިދޭސީން ދެމެހެއްޓުމާއި ފިހިސާރިޔަކުރުމުގެ މައްސަލަތަކާއި އެމްބަސީތަކާ ގުޅިގެން ކުރިއަށްދާކަމަށް، ވަޒީފާދޭ ތަނަވަސްކަން އަސާސީ ފަރާތްތަކާ ފާހަގަކުރުމުގެ މައްސަލަތަކާ ކުރިއަށްގެންދާކަމަށް، މާލެ ތެރޭގައި ދެތި ގާތްގައި ދިރިއުޅޭ ބިދޭސީން ޢާރަބީ ކުރިއަށް ބަޖެޓުކުރުމުގެ މައްސަލަތަކާއި ވަކި ބޮޑެތި ފުރުޞަތުދިނުމުގެ މައްސަލަތަކަށް ކުރިއަށްގެންދާކަމަށް؛ އަދި
- ➢ އަމާޒަކީ ސަލާމަތް އެމްޕްލޯއީ ފަރާތްތަކާއި، އެންމެ ކުދި، ކުދި އަދި މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކާއި ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތަކަށް ރިލީފް ޕެކޭޖުން އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތުދިނުން އެންމެ ގިނަ މީހުންނަށް އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތުދިނުމުގައި އެއްވެސް ފަރާތެއް ބާކީ ނުކުރެ ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ހަމަހަމަ ބަޖެޓުގެ ފަރާތްތަކަށް ރިލީފް ޕެކޭޖުން ބަޔަކުއަށް އެހީވެދޭނެކަމަށް.

#	މަސައްކަތް	ސަރުކާރުން ހިންގާ ހަރަކާތް
1.	ކޯވިޑް-19ގެ ސަބަބުން މަސްވެރިންނަށް ދިރުމަށްދާ ދަތިތައް ދިރާސާކުރުމާއި، އެ	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މައުލޫމާތު: ○ ކޯވިޑް-19ގެ ސަބަބުން މަސްވެރިކަމުގެ ވިޔަފާރިއަށް ހުރަސް އެޅުމުގެ ފުރުޞަތު

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

	ކަންކަމަށް ހައްލު ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއާއި މަޝްވަރާކުރުން	އޮތް ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވުމާއެކު އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް ފޫގުންތަކެއް އައިސްފައިވާކަން ބޮޑުވެފައިވާ މި މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ކުރަންފެނި ފުރަތަމަ މަސައްކަތަކީ ބޭރުގެ ބާޒާރުތަކުގެ ވިޔަފާރި މޮނިޓަރކުރުމާއި މަހުގެ އަގަށް އަންނަމުންދާ ބަދަލުތައް މޮނިޓަރކުރުމެވެ. ○ ސީފުޑު މަސްވެރިކަމުގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ މަސްވެރިންނާއި މަސްވެރި ކުންފުނިތަކަށް ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެދާނެ ދަތިތަކާއި ގޮންޖެހުންތައް ފާހަގަކުރުމަށް މިނިސްޓްރީގައި ފަންނީ ފަންވަރެއްގައި މަޝްވަރާކުރުމި، ކުރު މުއްދަތުގައާއި ދިގު މުއްދަތުގައި މަސްވެރިންނަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ގޮންޖެހުންތައް ފާހަގަކުރުން. މި ގޮތުން މަސްވެރިންނަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ދަތިތަކާއި ގޮތުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. - ބޭރުގެ ބާޒާރުގައި މަހުގެ ޑިމާންޑް ދަށަށް ދިއުމުގެ ސަބަބުން މަސް ގަންނަ ފަރާތްތަކުން މަސް ގަތުމަށް ހުރަހަށް އަގުތައް ކެޔޮ މަސްވެރިންގެ އާމްދަނީއަށް ނުރަނގަޅު އަސަރުކުރުން؛ - މަސް ގަންނަ ކުންފުނިތަކަށް މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގެ ދަތިތަކާއި ކުރިމަތިވެ، މަސް ރައްކާކުރާ ޖާގަ ފުރި، މަސް ވިއްކުމަށް ގިނަ ވަގުތު ނެގުމާއި ކްރެޑިޓަށްގަތުމާއި، އެކަމުގެ ސަބަބުން މަސްތައް ހަލާކުވެ ބަރުބާދު އަދި ނުލިބުން؛ - ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ ގިނަ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާ ގެއްލުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ މުސާރަ ކެޑޭތީ ނޫޅު ޓީވަން ފޮނުވުމުގެ ސަބަބުން އެ ފަރާތްތަކުން މަސްވެރިކަމަށް ނިކުމުން. އަދި މީގެ ސަބަބުން މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް އޮޅި ފަރާތުގެ ބަދަލު	

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		އިތުރުވެ މަސް ކިރުމުގައި އިތުރު ވަގުތު ކަޑައް އަޅުވާއި ބޭރު ދޯނިފަހަރުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަޅުވެރިންގެ ޚަރަދު އިތުރުވެ ބައިއެޅުމުން މަސްވެރިންނަށް ބަހާ މިންވަރު މަދުވެގެން ދިއުން؛ • ވަކި މަސްވެރިކަމެއްގެ އަގު ދަށަށް ދިއުމުގެ ސަބަބުން މަސްވެރިން އެހެން ބާވަތެއްގެ މަސްވެރިކަމަކަށް ބަދަލުވެ، މަސް ގަތުމަށް ޒާއިދުކޮށްފައިވާ ފެސިލިޓީތަކާއި ނުބައްދަލު މިންވަރަށް މަސް ވިއްކަން ގެނައުން؛ • އެއަރލައިންތަކުގެ ދަތުރުތަކަށް އަސަރު ބަދަލުއެއްގެ ސަބަބުން މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރުމަށް ދަތިވެ އެކަމުގެ ސަބަބުން މަސް ގަތުން ހުއްޓުން؛ ○ މިކަމުގައި އިތުރަށް މަޝްވަރާކުރެވި މިނިސްޓްރީން ނިންމާފައިވަނީ ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން މަސްވެރިންނަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް މަހުގެ އަގައި މަސް ކިލޯއާ މިންވަރުކޮށް ގަވާއިދުން ޚަރީދުކޮށްގެން ދިއުމާއެކު މަސްވެރިން އަދި މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާއި ގަވާއިދުން މަޝްވަރާކުރަމުންކަމަށް. އެގޮތުން، ކަންނޑުގެ މަސްވެރިންނާއި މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރާ ފަރާތްތަކާއި ގަވާއިދުން މިނިސްޓްރީގައި ބައްދަލުވުންތައް ކުރިއަށްގެންދެވިފައިވާކަން.
2.	ބޮޑުކަންނެލި ގަނެ އެކްސްޕޯޓުކުރާ ކުންފުނިތަކުން ގަނެކުރިމަހުގެ ގޮތުގައި މަސް އެކްސްޕޯޓުކުރުމަށް ބޭންކުން ކޭޝް ފްލޯ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯން ފެސިލިޓީއެއް ގުޅޭގޮތުގެ މައުލޫމާތުތައް ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މައުލޫމާތު: ○ ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން މި ވަގުތަށް މަސްވެރިކަމުގައި އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއް ކުރިމަތިވެފައިވަނީ ބޮޑުކަންނެލީގެ މަސްވެރިންނާއި ބޮޑުކަންނެލި ގަނެ އެކްސްޕޯޓުކުރާ ފަރާތްތަކަށް. އެއީ؛ • ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބާނާ ބޮޑުކަންނެލީގެ ބާވަތްތަކުން އާއްމުގޮތެއްގައި

އިގްތިސާދީ ކޮމިޓީ

		އެކްސްޕޯޓްކުރަނީ "ފްރެޝް" މަހުގެ ގޮތުގައި ޔޫރަޕަށް އަދި އެމެރިކާއަށް ކަމުގައިވެފައި، އަދި ޔޫރަޕާއި އެމެރިކާއަށް ކޮވިޑް ފެތުރި، ޤައުމުތައް ބޯޑަރުތައް ބަންދު ކޮށްފައިވާތީ، ކޭޓަރިންގެ، ރެސްޓޯރަންޓް އަދި ހޮޓާތައް ބަންދުވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އައިސްފައެވެ. އަދި ކޮންސިއުމަރުން ގިނަ ދުވަހަށް [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮޑަކްޓްތަކަށް [illegible] [illegible] ފްރެޝް މަހުގެ ޑިމާންޑު [illegible] ބޮޑު [illegible] [illegible]. ● މިކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސް ގަންނަ ކުންފުނިތަކުގެ ސްޓޯރޭޖީ [illegible] ފްރޯޒަން މަހުގެ ގޮތުގައި ބޮޑުކުންފުނި އެކްސްޕޯޓްކުރުމަށް މަޖުބޫރުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ފްރޯޒަން މަސް [illegible] އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ސްޓޯރޭޖް ފެސިލިޓީތަކެއް ބޮޑުކުންފުނި އެކްސްޕޯޓަރާ ފަރާތްތަކުން ޤާއިމުކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ފްރޯޒަން މަހަކީ ފްރެޝް މަހާ ޚިލާފަށް ދިގު މުއްދަތެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހިފޭނެ ބާވަތަކަށްވާތީ، ކުންފުނިތަކުގެ ކޭޝް ފްލޯއަށް އެކަމުގެ ސަބަބުން ބޮޑެތި ނުރައްކަލާ އަސަރުތަކެއްވެސް ކޮށްފައެވެ. އަދި މަސް ގަންނަ ކުންފުނިތަކުގެ ކޭޝް ފްލޯ ދަށްވެ މަސް ގަތުން އެއްކޮށް ހުއްޓާލަން ހަމައަށްވެސް ގޮސްފައެވެ. އަދި ފްރޯޒަން މަހާ ޚިލާފަށް އަގުގެ ނިސްބަތުން ދަށް އެއްޗެއްކަން ވުމާއެކު، މަސް ގަންނަ ކުންފުނިތަކާއި މަސްވެރިންނަށް [illegible] ސަބަބުން ގެއްލުމާ ކުރިމަތިލާންޖެހުނީ [illegible]. ○ ބޮޑުކުންފުނި [illegible] އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ކޭޝް ފްލޯ ރަނގަޅުކޮށް މަސް ގަތުން [illegible] ކުރިއަށް ގެންދިއުން

		މަގުފަހިކުރުމަށްޓަކައި 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯން ފެސިލިޓީއެއްވަނީ ހަމަޖެއްސިފައެވެ. އެ ފެސިލިޓީގެ ބޭނުން ހިފުމަށް ފާއިތުވިދިޔަ 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަސް ގަތުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވެފައިވާ ކުންފުނިތަކަށް ފުރުސަތު ހުޅުވާލުމުން އެކަމަށް ޝަރުތު ފުރިހަމަކަން ފުދޭ ކުރިމަތިލި ކުންފުނިތަކުގެ ތެރެއިން 4 (ހަތަރެއް) ކުންފުންޏަކަށް ލޯން ފެސިލިޓީ ހަމަޖެހި މިއަދާ ހަމައަށް 20.5 މިލިއަން ރުފިޔާވަނީ ދޫކުރެވިފައެވެ. ○ އަދި އެ ހަރަކާތްތަކުން މަސް ގަންނަމުންދާ މިންވަރަށް ބަލައިގެން ކޮންމެ 10 (ދިހައެއް) ދުވަހަކުން ފައިސާ ދޫކުރަމުންދަނީ އެއްބަސްވެވިފައެވެ. ○ އެ ލޯން ފެސިލިޓީގެ ބޭނުން ހިފާ ފަރާތްތަކުން މަސްވެރިންގެ އަތުން މަސް ގަންނާނީ އެންމެ ދަށް އަގަކީ -/25 (ފަންސަވީސް ރުފިޔާ) ކިލޯގައިވަނީ ޝަރުތުކޮށްފައެވެ. އަދި އެއަގުގައި މަސްވެރިން ބާނައިގެން ގެންނަ ހުރިހާ ބޮޑު ކަންނެއްޓެއް ކުރިން ހުރިނަމަ ގަތުމަށްވެސް ލާޒިމުކޮށްފައެވެ. ○ މީގެ އިތުރުން، ފްރޯޒަން މަހުގެ ގޮތުގައި އެކްސްޕޯޓްކުރެވެންދެން މަސް ރައްކާކުރެވުން އިތުރު ޖާގަ ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި 30 (ތިރީސް) ރީފަރ ކޮންޓެއިނަރު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރަމުންނެވެ. މިގޮތުން، ޝިޕިންގ އޭޖެންޓުންނާ ވާހަކަދެކެވި، 9 (ނުވައެއް) ކޮންޓެއިނަރު މިހާރުވަނީ ބަނދަރަށް ގެނެވިފައެވެ. އަދި އަގު ނުދައްކާ 30 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އެ ކޮންޓެއިނަރުތަކުގެ ބޭނުންކޮށް އެކްސްޕޯޓްކުރުމަށް ޝިޕިންގ އޭޖެންޓުންވަނީ ހުއްދަ ދީފައެވެ. އެ ކޮންޓެއިނަރުތަކުގައި 450 (ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސާސް) ޓަނުގެ ޕްރޮސެސްޑް ލޯއިން ނުވަތަ 150 (ސަތޭކަ ފަންސާސް) ޓަނުގެ ހޯލް ފިޝް ރައްކާ ކުރެވޭނެއެވެ.
.3	ފިލުއް އެޖެންސީތަކުން މަސް އެކްސްޕޯޓްކުރުމަށް	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު:

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުން ހުއްޓުވުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނިވި ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދީފައިވާ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިގްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

	މަސްކުންފުނިތަކުން ބޭނުންވާ މާލީ އެހީތެރިކަން ޕްރޮކިއުމަންޓް ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީއާ މަޝްވަރާކުރުން.	- މިވަގުތު މާލީ އެހީތެރިކަން ޕްރޮކިއުމަންޓު ނިންމާފައިވަނީ ހަމައެކަނި ބޭސް ކަސްޓަމަރ އެކްސްޕޯޓަރާ ފަރާތްތަކަށެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ސްޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖުގެ ދަށުއިން މަސް އެކްސްޕޯޓަރާ އެހެނިހެން ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިކަން ލިބޭނެއެވެ. މިގެ އިތުރުން، ޓޫނާ އަދި ހުއިލައިނާ އެކްސްޕޯޓަރާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިކަން ޕްރޮކިއުމަންޓަށް އިތުރު ގޮތްތަކެއް ދެނީ ބަލަމުންނެވެ. އެކްސްޕޯޓު މާކެޓް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަންދުވެފައި އޮތުމުން މިވަގުތަށް ޗެޕަލް ސްޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖުގެ ދަށުއިން ވިޔަފާރި ދެމެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ޕްރޮކިއުމަންޓު ނޫން އިތުރު މާބޮޑު ގޮތަކަށް ނުވެވޭ.
.4	މިފްކޯއިން ފެލިވަރުން ގަންނަ މަސް ރައްކާކުރެވޭނެ ސްޓޯރޭޖް 605 (ހަސަތޭކަ ފަހެއް) ޓަނަށް އިތުރުކުރުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި ވެލިއު އޭޑެޑް ޕްރޮޑަކްޓްސް އުފެއްދުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ދިރާސާކުރުން.	މިފްކޯއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ފެލިވަރުގައި 4000 (ހަތަރުހާސް) މެޓްރިކްޓަނުގެ ގަނޑުކުރިމަސް ރައްކާކޮށް ބެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ސަރުކާރާއެކު މަޝްވަރާކުރެވި މިހާރުވަނީ ޢަމަލީ މަސައްކަތްތައް ކުރެވިފައެވެ. މި ގޮތުން؛ (ހ) 4000 (ހަތަރުހާސް) މެޓްރިކްޓަނުގެ ގަނޑުކުރިމަސް ރައްކާކުރެވޭނެ ކޯލްޑް ސްޓޯރ އެއް ފޯރުކޮށްދިނުން؛ (ށ) 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި 2 (ދޭއް) ޝިފްޓަށް 200 (ދުއިސައްތަ) މެޓްރިކްޓަނުގެ މަސް ގަނޑުކުރެވޭނެ ބްރައިންފްރީޒިންގ ޓެންކެއް ފޯރުކޮށްދިނުން؛ (ނ) ކޮންޓެއިނަރ ބޭނުންވާ މަސް ފިނިކޮށް ބެހެއްޓުމަށް 80 (އައްޑިހަ) މެޓްރިކްޓަނުގެ އާރް.އެސް.ޑަބްލިއު. ޓެންކެއް ފޯރުކޮށްދިނުން. • އެކަމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓާއި ކޮންސެޕްޓް ޕްރޮޕޯސަލް ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހެޅިފައެވެ.

		އެ ފެސިލިޓީ ޤާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފަންޑު، އިންޑިއާ ސަރުކާރުން ދިވެހިސަރުކާރަށް ދެއްވާފައިވާ ލައިން އޮފް ކްރެޑިޓްގެ ދަށުން އިންޑިއާގެ އެގްޒިމްބޭންކް މެދުވެރިކޮށް ހަމަޖެއްސުމަށްވެސް ހުށަހަޅާފައެވެ. • އަދި އެ ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖް ފެސިލިޓީ ޤާއިމުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ބިން ޑިވެލޮޕަރު ތަރައްޤީކުރުމަށް މިހާރު ހަމަޖެހިފައިވާ ޕްލޭންގައިވާ ގޮތުން ޑިބެންޗަރު ޑިވެލޮޕަރުގެ ފަރާތުން 3 (ތިނެއް) ހެކްޓަރު ބިން ހިއްކައިގެން ކަމަށްވާތީ، އެ ބިން ހިއްކަން ބޭނުންވާގޮތުގެ ކޮންސެޕްޓް ޑިޒައިނާއި ބަޖެޓްވެސް ތައްޔާރުކޮށް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށްވެސް ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި 3 (ތިނެއް) ހެކްޓަރު ބިން ހިއްކުމާއި، ހިއްކާ ބިމުގައި ޖެޓީއެއް ހެދުމަށް މުޅިން ހަރަދާ ބަރަދު ފޯރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓުން މަސައްކަތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮންޓިންޖެންސީން ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ނިންމާފައެވެ. ○ ވޭތުވި އެގްރިކަލްޗަރަލް ސީޒަނުގެ އެކްސްޕޯޓް ސިސްޓަމްގެ ފެރިވަރުގެ ކަޕޭސިޓީ 50 (ފަންސާސް) މެޓްރިކްޓަނުން 80 (އައްޑިހަ) މެޓްރިކްޓަނަށް އިތުރުކުރުމާއި، ކޮއްޗެއި 85 (އައްޑިހަފަހެއް) މެޓްރިކްޓަނުގެ ކޮންޑިއާ ފްރީޒަރެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޮންސެޕްޓް ޑިޒައިނާއި ބަޖެޓް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. ނަމަވެސް އެ މަސައްކަތަށް ޖުމްލަ 2 ގައި ކޯޓޭޝަން ނެންގުމުން، ފުރަތަމަ ފޭސްގައި ކޮއްޗެއި މަސް ބަހައްޓާލެވޭ މިންވަރު 2000 (ދެހާސް) މެޓްރިކްޓަނުން 6000 (ހަހާސް) މެޓްރިކްޓަނަށް އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައެވެ. އެހެންކަމުން، ކޮއްޗެގެ ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖްގެ ކަޕޭސިޓީ އިތުރު 4000 (ހަތަރުހާސް) މެޓްރިކްޓަނަށް އިތުރުކުރުމަށް ކޮންސެޕްޓް ޑިޒައިނާއި، ބަޖެޓް ތައްޔާރުކޮށްފައި ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި އެކަމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮންޓިންޖެންސީން

		ހަމަޖެއްސުމަށްވަނީ ނިންމަވާފައެވެ.
5.	ކޫއްޑޫ ކޭނަރީގެ މަސައްކަތް ފެއްޓުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ދިރާސާކުރުން.	މިފްކޯއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ކޫއްޑޫގައި 85 (އަށްޑިހަފަހެއް) މެޓްރިކްޓަނުގެ ކޭނިންގ ފެކްޓަރީއެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޯލްޑްސްޓޯރޭޖް ޑްރޯއިންގއާއި ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރުމަށްވަނީ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. ނަމަވެސް އެ މަސައްކަތް ފޭސް 2 ގައި ކުރާގޮތަށް ނިންމަވައި، ފުރަތަމަ ފޭސްގައި ކޫއްޑޫގައި މަސް ބަރަފްކުރެވޭ މިންވަރު 2000 (ދެހާސް) މެޓްރިކްޓަނުން 6000 (ހަހާސް) މެޓްރިކްޓަނަށް އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުންވެސް ނިންމަވާފައެވެ. އެހެންކަމުން، ކޫއްޑޫގެ ކޯލްޑްސްޓޯރޭޖުގެ ކެޕޭސިޓީ އިތުރު 4000 (ހަތަރުހާސް) މެޓްރިކްޓަނަށް އިތުރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޯލްޑްސްޓޯރޭޖް ޑްރޯއިންގއާއި، ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރުމަށްވަނީ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި އެކަމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ސައުދީ ފަންޑުން މަސްވެރިކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮމްޕޯނަންޓުން ހަމަޖެއްސުމަށްވަނީ ނިންމަވާފައެވެ.
6.	ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން މަސްދޯނިފަހަރާއި މަހުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރާ އަސަރު ދެނެގަތުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ މި އަސަރުތައް ދެނެގަތުމަށް މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ދިރި އެކްސްޕޯޓް މާކެޓާއި އަދި ޓޫނާ އެކްސްޕޯޓް މާކެޓްތަކާއި، މަސްވެރިކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާއި ވިޔަފާރިތަކަށް ކޮވިޑް 19 ގެ ސަބަބުން ކުރާ މުއައްސަސާތަކުގައި ދިމާވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތައް ބެލުމަށް ދިރާސާއެއް ކުރިއަށް ގެންދަމުންނެވެ. ○ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމަށް އެކްސްޕޯޓް ކުރާ ޓޫނާ މާކެޓު ވަރަށް ބޮޑު ބަލާލެއްވުމުން މަސްވެރިކަމުގެ ކޮލެޓަރަލް އަދި ދިރިހުރި

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން
އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެއްވާ ކަނޑައެޅުއްވާ ގައިޑްލައިން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތްތައް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

		ދަތުރުފަތުރަށް އައިސްފައިވާ ލޮކްޑައުންތަކުގެ އަސަރުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައެވެ. އެ ގެއްލުން، ދޯނީގެ މަސްވެރިކަމަށް ކުރާ މިންވަރު އުނިއިތުރުން މަސްވެރިކަމުގެ ވަރަށް ބޮޑުތަން ކުޑަވާނެކަމަށްވެސް ބެލެވެއެވެ. ސަބަބަކީ ދަތުރުކުރަން ދުނިޔޭގައި އޮތް ޑިމާންޑު ބޮޑުތަން އިތުރުވެ ދަތު މަހުގެ ސްޓޮކް ވަރަށް ބޮޑަށް މިދުވަސްވަރު މަދުވެފައިވާތީވެ.
.7	ދޯނި މަސްފެކްޓަރީތައް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތްތައް ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މައުލޫމާތު: ○ އައްޑޫއަތޮޅުގެ ތިން ރަށެއްގައި ގުދަން މަސް ޕްލާންޓް ޤާއިމުކުރަން ހިންގުމަށްޓަކައި، މިހާރުވަނީ ޕްރޮޖެކްޓް އިމްޕްލިމެންޓްކުރުމުގެ މަރުޙަލާ ފެށިފައެވެ. އިންޑިއާ ސަރުކާރުގެ ހިލޭ އެހީގެ ދަށުން ހިންގާ ޕްރޮޖެކްޓެއްކަމަށް ޕްރޮޖެކްޓް އިމްޕްލިމެންޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ސިޓީ އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ޚަރަދުގެ ދަށުންނެވެ. އެ މަސައްކަތުގައި މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ވެސް ޕްރޮޖެކްޓުގެ މަސްރަފާއި ފަންޑު އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެމުންދެއެވެ. ○ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިތުރު ގުދަން މަސް ޕްލާންޓެއް ޤާއިމުކުރުމަށްވެސް ބަޖެޓުކުރެވިފައެވެ. 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ކުއާޓަރގެ ތެރޭގައި އެ ޕްރޮޖެކްޓަށް ބަޖެޓުކުރެވޭނެއެވެ.
.8	ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ކުރަމުންދާ އަސަރުތަކާއި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތައް ދިރާސާކޮށް ކަމާގުޅޭ މިނިސްޓްރީތަކުން ލަފާދިނުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މައުލޫމާތު: ○ ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކުރުމާއި ލޮކްޑައުންތަކާއި ބޯޑަރުތައް ބަންދުކުރުމުން، އަސަރުކުރުމާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ސަބަބުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް މިވަގުތު ކުރަމުންދާ ނުބައި އަސަރުތަކާއި މުސްތަޤްބަލުގައި އެކަން ވިޔަފާރިތަކާމެދު މި މިނިސްޓްރީ އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		ފިނޭންސާ ގުޅިގެންދަނީ މަޝްވަރާކުރަމުންނެވެ. މި މަސައްކަތް ނިމުމާ އަވަހަކަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝާ ހިއްސާކުރަނިކޮށްގައި ދެންނެވީމެވެ.
9.	ދިވެހިންގެ ތެރޭގައި ހުރި އެކި ފަންނުގެ މާހިރުން އެއްކޮށް އެކި ދާއިރާތަކުން ޕްރޮފެޝަނަލުންގެ ޕްލެޓްފޯމުތަކެއް ނުވަތަ، think tank ތަކެއް ދުޅުވުރިކޮށް ޤާބިލު ޢިލްމުންގެ ދުރުގައި މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭން ޕްލެޓްފޯމެއް އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތްކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ މި މިނިސްޓްރީއަށް ވިޔަފާރީގެ އެކިއެކި ދާއިރާއިން ލަފާއަރުވުމަށްޓަކައި، ކައުންސިލް ވިޔަފާރީގެ އެކި އިންޑަސްޓްރީތައް ތަމްސީލުކުރާ ކައުންސިލްތަކުން، މި މިނިސްޓްރީން ހަދާ ވިޔަފާރީގެ އެކިއެކި ޗެމްބަރސްތަކާދި އާ ކައުންސިލްތަކުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށް ޤަރާރުކުރަމުން. މިގޮތުން، އެސް.އެމް.އީ ކައުންސިލް، ބިޒްނަސް ކައުންސިލް، އެކްސްޕޯޓް ޕްރޮމޯޝަން ކައުންސިލް އަދި ޓޫރިޒަމް ފެސިލިޓޭޝަން ގްރޫޕް ހިމެނެއެވެ.
10.	އެންމެ ކުދި ވިޔަފާރިތަކާއި، ކުދި އަދި މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކާއި، ފްރީލާންސަރުންގެ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތަކަށް ވިލަރެސްކުރުމާއި، އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތަކަށް ހުއްޓުމެއްނައިސް އިޤްތިޞާދުގެ ދުވެލި ކުރިއަށްދަމަހައްޓައި އިސްތިޙާލުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ދައުރުވުން ނުހުއްޓި، އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމަށް ސަރުކާރުން އަޅުއްވަމުންގެންދާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތަފްސީލު ހޯދައި ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރިއަށްއޮތް މަސްތަކުގައި ދިމާވާނެ ވަރަލިސް ކެޕިޓަލްގެ ދަތިތަކަށް ބަލައި ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތުން، ސަރުކާރުގެ އިސްނެގުމެއް ރިލީފް ފަންޑުގެ ތެރެއިން ލޯން ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން: ހ. ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓުތަކަށް ވޯކިން ކެޕިޓަލް ލޯން ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް މެދުވެރިކޮށެވެ. - ރިޒޯޓުތަކަށް ލޯން ދޫކުރުމުގައި، ދިވެހި އެމްޕްލޯއިއަރާއި ދިވެހި މުވައްޒަފުން ގެންގުޅޭ ނިސްބަތަށް ބަލައި އިސްކަންދެވޭނެއެވެ. އަދި ރިޒޯޓު ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ނަން-ޕާފޯމިންގ އެސެޓްސް ހުރިތޯއާއި ކްރެޑިޓް ޕްރޮފައިލް ބެލޭނެއެވެ. ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ދިވެހި މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ނުވަތަ ނޯ ޕޭ ނަގަން މަޖުބޫރުކުރުވާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މި ލޯނެއް ނުލިބޭނެއެވެ. ނ. 2019 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 10.0 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ

		އިތުރަށް ލިބިފައިވާ، ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓު ނޫން އެހެނިހެން ވިޔަފާރިތަކަށް ވަރކިން ކެޕިޓަލް ލޯނު ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް މެދުވެރިކޮށްގެންނެވެ. - މި ބައިގެ ދަށުން ލޯނު ދޫކުރުމުގައި، ދިވެހި އޯނަރޝިޕް ބަލައި އިސްކަން ދެވޭނެއެވެ. އަދި ވިޔަފާރީގެ ނަން-ޕާފޯމިންގ އެސެޓްސް ހުރިޔާއި ކޭޝްފްލޯއަށް ބެލޭނެއެވެ. ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ދިވެހި މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ނުވަތަ ނޯ ޕޭ ނަގަން މަޖުބޫރުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މި ލޯނު ނުލިބޭނެއެވެ. ނ. 2019 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 10.0 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ މަދުން ލިބިފައިވާ، ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓު ނޫން އެހެނިހެން ވިޔަފާރިތަކަށް ވަރކިން ކެޕިޓަލް ލޯނު ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ އެސް.އެމް.އީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން މެދުވެރިކޮށްގެންނެވެ. ރ. އަމިއްލަ މަސައްކަތްކުރާ ފަރުދުންނަށް ދޭ ލޯނު ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ އެސް.އެމް.އީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން މެދުވެރިކޮށްގެންނެވެ. ○ މި ޕްރޮގްރާމް ވިޔަފާރިތަކަށް ދޫކުރުމުގައި، ވަޒީފާ އަދާ ކުރާ ފަރާތުން ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ ނުވަތަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހަރަކާތްތެރިވެއްޖެނަމަ ލޯން ނަގާ ފަރާތުން އެއްވެސް ދިވެހި މުވައްޒަފަކު ވަކި ނުކުރުމަށް ޝަރުތުކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ޕްރޮގްރާމް ދަށުން 6% (ހައެއް) އިންސައްތަ އިންޓަރެސްޓްގައި، 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ގްރޭސް ޕީރިއަޑެއް ދެއެވެ. މި މުއްދަތުގައި އިންޓަރެސްޓް އަދި ޕްރިންސިޕަލް އަނބުރާ ދައްކަން ނުޖެހޭނެއެވެ. އަދި ލޯން އަނބުރާ ދައްކަންޖެހޭނީ 3 (ތިނެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރުން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އައިސް ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

		މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމްއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކަށް ހުއްޓާފައިވާ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ތަފްސީލުތައް ހިއްސާކުރައްވައިފައެވެ. ○ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފަތުރުވެރިންނާއި ޓޫރިޒަމާއި ކުރިޔަށް އައުން މަދުވެއްޖެއިން ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުންތަކުގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދަށް ކުރާ އަސަރުތަކަށް މިނިސްޓްރީން ދިރާސާކުރައްވަމުން ގެންދަވާއި، އެ ދިރާސާ ނިމުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ހިއްސާކުރާނެކަމަށް ފާހަގަކުރައްވައިފައެވެ. ○ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ހިނގުމުގައި ހިސާބުވާ ނުދިނުމަށްޓަކައި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން ކުރިއަށްދާން ކަންކަމާއި، އަދިވެސް ފަތުރުވެރިކަން ހިލޭސާބަހަށް ކުރާނެ ގޮތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީންދަނީ ދިރާސާކުރައްވަމުންނަވާއި، އެ ދިރާސާ ނިމުމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ހިއްސާކުރާނަކަމަށްވެސް ފާހަގަކުރައްވައިފައެވެ.
.11	ކުޑަ އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކާއި، ދަނޑުވެރިންނާއި، ރިޒޯޓުތަކާއި، ގެސްޓްހައުސްތަކާއި، މަސްވެރިންނަށް ތަފާތު ސްކީމްތަކުގެ ތެރެއިން ލޯނާއި، ފައިސާ ދޫކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައިވާތީ، މި ފައިސާ ދޫކުރާނެ އުސޫލެއް ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ކުޑަ އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކާއި، ގެސްޓް ހައުސް ވިޔަފާރިތަކަށް ތަފާތު ސްކީމްތަކުގެ ތެރެއިން ލޯނާއި، ފައިސާ ދޫކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާ އުސޫލަށް، މި މިނިސްޓްރީގެ ޚިޔާލު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސާ ހިއްސާކުރެވިފައިވާނެއެވެ. އެ އުސޫލުތައް ތަފްސީލު، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން ޝާއިޢުކުރެއްވުމަށް ދަންނަވައިފައެވެ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުދި ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރިއަރުވުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ދިމާވާފަދަ ވަރަށް ކުދިކުދި ދަތިތަކަށް ބައްލަވައި ހައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ސަރުކާރުގެ އިކޮނޮމިކް ރިލީފް ޕެކޭޖްގެ ދަށުން ލޯން ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވެއެވެ.

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		މިގޮތުން: ހ. ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓްތަކަށް ވަރކިން ކެޕިޓަލް ލޯނު ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް މެދުވެރިކޮށެވެ. - ރިޒޯޓްތަކަށް ލޯނު ދޫކުރުމުގައި، ދިވެހި އޮނަރޝިޕާއި ދިވެހި މުވައްޒަފުން ގެންގުޅޭ ނިސްބަތަށް ބަލައި އިސްކަންދެވޭނެއެވެ. އަދި ރިޒޯޓު ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ނަން-ޕާފޯމިންގ އެސެޓްސް ހުރިތޯއާއި ކޭޝްފްލޯއަށް ބަލާނެއެވެ. ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ދިވެހި މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ނުވަތަ ނޯ ޕޭ ނުވަތަ މަޖުބޫރުކުރާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މި ލޯނު ނުދެވޭނެއެވެ. ށ. 2019 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 10·0 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރަށް ލިބިފައިވާ، ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓު ނޫން އެހެނިހެން ވިޔަފާރިތަކަށް ވަރކިން ކެޕިޓަލް ލޯނު ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް މެދުވެރިކޮށެވެ. - މި ބައިގެ ދަށުން ލޯނު ދޫކުރުމުގައި، ދިވެހި އޮނަރޝިޕަށް ބަލައި އިސްކަން ދެވޭނެއެވެ. އަދި ވިޔަފާރީގެ ނަން-ޕާފޯމިންގ އެސެޓްސް ހުރިތޯއާއި ކޭޝްފްލޯއަށް ބަލާނެއެވެ. ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ދިވެހި މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ނުވަތަ ނޯޕޭ ނުވަތަ މަޖުބޫރުކުރާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މި ލޯނު ނުދެވޭނެއެވެ. ނ. 2019 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 10·0 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ މަދުން ލިބިފައިވާ، ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓު ނޫން އެހެނިހެން ވިޔަފާރިތަކަށް ވަރކިން ކެޕިޓަލް ލޯނު ދޫކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ އެސް.އެމް.އީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން މެދުވެރިކޮށެވެ. ރ. އަމިއްލަ މަސައްކަތްކުރާ ފަރުދުންނަށް ދޭ ލޯނު ދޫކުރުމަށް

ކޮމިޓީ އިނީޝަލް

		ހަމަޖެހިފައިވަނީ އެސް.އެމް.އީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން މެދުވެރިކޮށެވެ. ○ މި ލޯނުގައި ވިޔަފާރިތަކަށް ދޫކުރުމުގައި، ލޯނު ނަގާ ފަރާތުން އެއްވެސް ދިވެހި މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކި ނުކުރުމަށް (ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތުން ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ ނުވަތަ ވަޒީފާއާބެހޭ ގާނޫނާ ޚިލާފުވާ ކުށެއްގައި ފިޔަވައި) ޝަރުޠުކުރެވިފައެވެ. މި ލޯނުގައި ދައްކަނީ 6% (ހައެއް އިންސައްތަ) އިންޓަރެސްޓްގައި، 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ގްރޭސް ޕީރިއަޑާއެކެވެ. މި މުއްދަތުގައި އިންޓަރެސްޓް އަދި ޕްރިންސިޕަލް އަނބުރާ ދައްކާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. އަދި ލޯނު އަނބުރާ ދައްކަންޖެހޭނީ 3 (ތިނެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.
.12	ރަށްރަށުގައި އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތައް އިތުރުކުރުމަށާއި، ބިޒިނަސް ސްޓާޓަޕްގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށާއި، ކައުންސިލްތަކަށް ފުދުންތެރިކަން ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތަކުން ފައިދާވާނެ ބޭނުންފުޅުވާ ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަކަމާއެކު އެކަން ކުރެވޭނެ ފުރުޞަތު މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށް މިނިސްޓްރީން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފްސީލު ހޯދައި ދިރާސާކުރުމާއި، އެކަންކަން ވިޔަފާރިކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީއަށް ލަފާދިނުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތު: ○ ރަށްރަށުގައި އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތައް އިތުރުކުރުމަށާއި، ބިޒިނަސް ސްޓާޓަޕްގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް އަދި ކައުންސިލްތަކަށް ފުދުންތެރިކަން ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތަކުން ފައިދާވާނެ ބޭނުންފުޅުވާ ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަކަމާއެކު އެކަން ކުރެވޭނެ ފުރުޞަތު މަގުފަހިކޮށްދިނުމުގައި، ހަރު ކައުންސިލްތަކުން ފުދުންތެރިކަން ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ހިދުމަތްތައް ލިބޭނެކަމުގައި، އަދި ބިޒިނަސް ސްޓާޓަޕްތަކަށް ލިބޭ ފަހި ފުރުޞަތު އިންތިޒާމް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމުގައި ދަންނަވައެވެ.
.13	މޯރޭޓޯރިއަމް ޕީރިއަޑްގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދަށް ކުރާނެ އަސަރުތައް ދެނެގަނެ އެކަންކަން ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތު: ○ މޯރޭޓޯރިއަމް ޕީރިއަޑްގެ ތެރެއިން އެންމެ ކުދި، ކުދި އަދި މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކާއި ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތަކަށް ލޯނު ދެއްކުމުގައި ލުއިތަކެއްވަނީ ހުޅުވާލެވިފައެވެ. މިގޮތުން ލޯނު އަދި އިންޓްރެސްޓް ޕޭމަންޓަށް 6 (ހައެއް)

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		މަހުގެ ޕްރޮޖެކްޓްއެއް ދިނުމުގެ ހުއްދަތައް، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިންނަވީ ފާހަގަކޮށްފައެވެ. **މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު:** ○ އިކޮނޮމިކް ރިކަވަރީ ޕްރޮގްރާމްގައި ހިމެނޭ "ލޯން މޮރަޓޯރިއަމް" އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކާއި މާލީ އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކުން ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނުތަކަށް އަސްލާ ދެއްކުން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހަށް ލަސްކޮށްދިނުމެވެ. މިކަމަށްޓަކައި ގަވާއިދުތަކުގައި ހުރި ހުރަސްތައް ނައްތާލައި، ލޯން މޮރަޓޯރިއަމް ދޫކުރުން މަގު ފަހިކޮށްދީ ބޭންކު ޑިރެކްޓިވްސް ހުރިހާ ބޭންކުތަކާއި މާލީ އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކަށް އެންގިފައެވެ. މިގޮތުން ދޫކޮށްފައިހުރި ލޯނުތަކަށް މޮރަޓޯރިއަމް ދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ވަކިވަކި ފައިނޭންޝަލް އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކުންނެވެ. އަދި ބައެއް އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކުން މޮރަޓޯރިއަމްދިނުމުގައި އެކަމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކަށް އެކަށި ލުއި ދޫކުރުން އިންތިޒާމުކޮށް ހަމަޖައްސާފައިވެއެވެ. (މިސާލަކަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް). ވީމާ، މޮރަޓޯރިއަމްގެ ތެރެއިން ލުއިދޫކުން ލިބުނުތަކާއި ލުއި ދޫކުން މިންވަރު އެނގޭނީ ވަކިވަކި ފައިނޭންޝަލް އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކަށެވެ. ސަރުކާރުން މިކަން ކުރުމަށް އެއްވެސް ހަރަދެއް ނުކުރާނެއެވެ.
.14	އެންމެ ކުދި ވިޔަފާރިތަކާއި، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކާއި، ފަރުދުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތަކަށް އިތުރުކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކާމެދު މަޝްވަރާކުރުން.	**މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު:** ○ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތަކުގައި ކަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން، މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހެޅުނު ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް، ސަރުކާރު ބަންދު ނަމަވެސް ހުށަހެޅޭނެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލެވި، އަދި މިފަދަ މައްސަލަތަކަށް ދުވަހުން ދުވަހަށް އަޑުއަހާ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ މަސައްކަތް މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުންދަނީ ކުރަމުންނެވެ. މިގޮތުން: (ހ) ސަރުކާރު ބަންދު ނަމަވެސް، މި މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ދޭ ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓްރީކުރުމާ ބެހޭ ހިދުމަތްތައް، 5 އޭޕްރިލް 2020 އިން

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		ފެށިގެން، ހުކުރު ދުވަސް ފިޔަވައި ކޮންމެ ދުވަހެއްގައި ހެނދުނު 9:00 އިން މެންދުރުފަހު 1:00 އަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ. (ނ) ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތުދުރި ގޮތަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، 6 އޭޕްރީލް 2020 އިން ފެށިގެން، ބަތް ފިޔާ، އަލުވި، [illegible] [illegible] އަދި ހުދު ބިސް ވަކިވަކިން (ރީޓެއިލް) ވިއްކާނެ އެންމެ މަތީ އަގު ވަނީ ކަނޑައަޅާފައެވެ. ○ އިކޮނޮމިކް ރިލީފް ޕެކޭޖުގެ ދަށުން، އެސް.ޑީ.އެފް.ސީ މެދުވެރިކޮށް 400,000,000 ރުފިޔާގެ ލޯން އެދި ފުރަޅަ ބަޖެޓުން، ކުދި އަދި މެދު ފެންވަރުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ލޯނުދިނުމަށް ހަމަޖެއްސިފައިވާނެއެވެ.
.15	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ކުރިއަރުވައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުޑް ސެކިއުރިޓީ ޤާއިމުކުރުމަށް ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް މިނިސްޓްރީއަށް ވަސީލަތްތަކާއި، މިނިސްޓްރީން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތައް ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މެރިން ރިސޯސަސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު: ○ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުދި ދަނޑުވެރިން، [illegible] [illegible] [illegible] ދަނޑުވެރިކަމުގެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރިއަށް އަދި ދަނޑުވެރިކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން އެކިއެކި ގޮތްގޮތުން ދަތިތަކާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވިފައެވެ. [illegible]

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ދަތުރުފަތުރު ޖެހިގެން ކާނާގެ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަދުވުމާއި، ކާބޯތަކެތީގެ އަގު ބޮޑުވުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. ވުމާއެކު ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރަމުންގެންދާ ފަރާތްތަކަށް ލުއިއެއް ގެނެސްދިނުމުގެގޮތުން މި މިނިސްޓްރީން ތިރީގައި ދަންނަވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދަވައެވެ.

○ ކާނާގެ ޔަގީންކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތައް:

- ބިން އޮތް ރަށްރަށުން ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް ބިންތައް ކަނޑައަޅައި، ކޮންސެޕްޓަށް ފުދުވެރިކަން އެއްވެސް ކޯއަޕަރޭޓިވް 3 (ތިނެއް) އަހަރުގެ މުއްދަތަށް ރައްޔިތުންނަށް ދޫކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރާ ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދަވައެވެ. މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ގައިޑްލައިނާ އެއްގޮތަށް ކޮންސެޕްޓްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރާނެ ބަޔަކާއި އިންތިޚާބުކޮށް ހަމަޖެއްސުމަށްފަހު ބިންތަކުގައި ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތްތައް ހައްދުމަށް ކޮންސެޕްޓެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ރާވަމުން ގެންދަވައެވެ.

- މިނިސްޓްރީން ތައްޔާރުކުރާ ގައިޑްލައިނާ އެއްގޮތަށް ދޫކުރާ ބިންތަކުގައި ކާބޯތަކެތީގެ ފުދުންތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ރާއްޖޭގައި ފަސޭހައިން ހެއްދޭނެ ބާވަތްތައް ކަމަށްވާ ބަނބުކެޔޮ، ދަނޑިއަލުވި، ކައްޓަލަ، އަލަ، މުރަނގަ، ބަރަބޯ، ފަޅޯ، ފަތްކޮބި، މާރުސްކޮބި، ރޯދ، ހިތްމަލަ، ޖުވާރި، ދޮންކެޔޮ، ބިސްބި އަދި މަކިވަކާއި ކައްޓަލަފަދަ ބާވަތްތައް އިންދާ ހައްދާނެގޮތުގެ ފަންނީ މަޢުލޫމާތު މިނިސްޓްރީގެ ވެބްސައިޓާއި މީޑިއާ އަދި މީސްމީޑިއާ ގުޅުވައިގެން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިއްޖެ. އަދި ރަށު ފެންވަރުގައި އުފެއްދި މިފަދަ ބާވަތްތައް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން

އިނިޝަލް ކޮމިޓީ

		ބޭރުގެ ގޮތްގޮތަށް ތައްޔާރުކުރުމަށް ދަނޑުވެރިންގެ ހުނަރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ފަށައިފި. - ގޮވިފަރާތްގައި ހުރި ހުސް ޖާގަތަކުގައި ބަގީޗާ ކާބޯތަކެތީގެ ބާވަތްތައް އިންދާ ހައްދުމަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން ދަނޑުދަނޑުގެ ދަނޑުވެރިންނާއި ކުންފުނިތަކަށް މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވިފައެވެ. މިގޮތުން ދަނޑުއަލުވި، ކައްޓަލަ، އަލަ، މުރަނގަ، ފަޅޯ، ބަރަބޯ، ފަތްކޮބި، މާރަސްކާލު، ރޯނު، ހިއްކަރު، ޗުވާރި، ދޮންނަގަ، ބިނބި އަދި މިފަދަ ކައްޗަކަށްފުރަ ބާވަތްތައް އިންދާ ހައްދާނެގޮތުގެ ފެންނަ މަޢުލޫމާތު މިނިސްޓްރީގެ ވެބްސައިޓާއި މީޑިއާ އަދި މީސްމީޑިއާ ފަރާތްތަކުން ދަނޑުވެރިންނަށް ފޯރުކޮށްދެވިފައެވެ. އަދި މާލެފަދަ އާބާދީ ބޮޑު ސިޓީތަކުގައި، ގޭގޭގެ ޗަތު އަދި ބެލްކަނީގައި ފަސޭހައިން ހައްދާން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާވަތްތައް ގެއަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ހެއްދުމާގުޅޭ ފަދަ މަޢުލޫމާތު މިނިސްޓްރީގެ ވެބްސައިޓާއި މީޑިއާ އަދި މީސްމީޑިއާ ފަރާތްތަކުން ދަނޑުވެރިންނަށް ފޯރުކޮށްދެވިފައެވެ. - ފަލަދޭ އަދި މޭވާއާއި ތަރުކާރީގެ ބާވަތްތަކުގެ ޖެވަން ހަނިމާދޫގައި ހުންނަ މިނިސްޓްރީގެ އެގްރިކަލްޗަރ ސެންޓަރުގައި އާލާކޮށް، ދަނޑުވެރިކަންކުރާ ދަނޑުދަނޑު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމުތަކެއް ހަދައިފައެވެ. - ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ހުރި އެކިއެކި ކުންފުނިތަކުގެ ބިންތަކުގައި ދަނޑުވެރިކަން ފެއްޓުމަށްބަލައި އާ ފަރާތްތަކާއި މަޝްވަރާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިފައެވެ. މިގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑް (އެމް. ޕީ. އެލް) ގެ ވިޔަފާރި ބަނދަރުތަކާ އިންވެގެން ހުރި ހުސް ބިންތަކުގައި ނާސަރީތަކެއް ޤާއިމުކޮށް، ދަނޑުވެރިންނަށް

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		ބޭނުންވާ [illegible] ގަސް އުފައްދައި، ކައުންސިލްތައް [illegible] ދަނޑުވެރިންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްވަނީ [illegible]. އަދި ހުޅުމާލެ ޑެވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން (އެޗް. ޑީ. ސީ) އާއެކު ހުޅުމާލޭގައި ކޮމިއުނިޓީ ފާމިންގްގެ މަސައްކަތް ފެށުމަށްޓަކައިވަނީ މަޝްވަރާކުރެވިފައެވެ. އަދި މާލޭގައިވެސް ކޮމިއުނިޓީ [illegible] ގާޑަނިންގްގެ މަސައްކަތް [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީން [illegible]. ○ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ވިޔަފާރި ހަރުދަނާކުރުން: ● ދަނޑުވެރިން މިހާރުވެސް [illegible] [illegible] ހައްދަން [illegible] [illegible]، އުފައްދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން (އެސް.ޓީ.އޯ) އިން ދަނޑުވެރިން އުފައްދާ ބާވަތްތައް އެސް.ޓީ.އޯގެ އައުޓްލެޓް [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަޖެއްސިފައެވެ. އެގޮތުން ދަނޑުވެރިން [illegible] އެސް.ޓީ.އޯއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންސެންޓިވް [illegible] [illegible] [illegible] އިއުލާނުކޮށްފައެވެ. ● މިނިސްޓްރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މިނިސްޓްރީން ދަނޑުވެރިކަން [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުންވާ [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] މި ދަނޑުވެރިކަމުގެ އުފެއްދުންތައް އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ދަނޑުވެރިންނަށް ބޭނުންވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭސް އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ދަނޑުވެރިންނާއި [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible].

- ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް މިހާރު ސްމޯލް އެންޑް މީޑިއަމް ޑެވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން (އެސް.ޑީ.އެފް.ސީ) [illegible] ދޫކޮށްފައިވާ ފަންޑުތަކުގެ ގްރޭސް ޕީރިއަޑަށް އިތުރު 6 (ހައެއް) މަސްދުވަސް ވަނީ އިތުރުކޮށްދީފައެވެ. - ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް ސަރުކާރުން 21 (އެކާވީސް) އަހަރަށް ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްރަށުގައި މިހާރު އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވެމުންދާ ރަށްރަށުގައި މިނިސްޓްރީން ދެވޭ ޕްރޮޑަކްޝަން ބަޖެޓްތަކަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް 1 (އެކެއް) އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދިނުމަށްވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ. އަދި [illegible] [illegible] ފަރާތްތަކަށް އިންސެންޓިވްއެއް ދިނުމަށްޓަކައި ސަރުކާރަށް [illegible] ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަރުދާހެއް ތައްޔާރުކޮށް ކައުންސިލަށް ހުށަހެޅުމަށް މިނިސްޓްރީން ތައްޔާރުވަމުންނެވެ. ○ މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގެ އިންޑަސްޓްރިއަލް ޕާކުގައި ހިމެނޭ [illegible] ރަށްތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ރަށްތައް ވަކިކުރުމަކުން، ރަށު ކައުންސިލްތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަވައެވެ. **އެސް.ޓީ.އޯއިން ހިއްސާކުރައްވާފައިވާ މައުލޫމާތު:** ○ ދަނޑުވެރިންނަށް އެހީވުމުގެ ގޮތުން، ދަނޑުވެރިން ހައްދާ ތަކެތި އެސް.ޓީ.އޯއިން ގަތުމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ. މި ތަކެތި އެސް.ޓީ.އޯއަށް ގަތުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ މާލޭ ބާޒާރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'އެގްރީސެންޓަރ' މެދުވެރިކޮށްގެންނެވެ. އެގޮތުން [illegible] ހައްދާ ކާބޯތަކެތި އެސް.ޓީ.އޯއިން ގަތުމުގެ [illegible] [illegible] މިހާރުވެސް		

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

		އެސްޓިމޭޓުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައެވެ. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެސްޓިމޭޓްސް ކޮމިޓީގައި [illegible] ބަޖެޓުގެ އަދަދަކަށް ބަދަލު [illegible] [illegible] އަދަދަކަށެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އެސްޓިމޭޓް [illegible] [illegible] 3 (ތިނެއް) [illegible] އެ ތަކެތީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެ ތަކެތި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
16.	ކޮވިޑް-19 ގެ ދުވަސްވަރު ވަޒީފާ ގެއްލުނު މުވައްޒަފުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] ބެލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުގެ ދަށުން ހިންގަމުންދާ ޕޯޓަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިރާސާކުރުން.	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތު: ○ ކޮވިޑް-19 ގެ ސަބަބުން، އެކި ސަބަބުތަކާ ހުރެ، ވަޒީފާ ގެއްލިފައިވާކަމަށް މި މިނިސްޓްރީއަށް ރިޕޯޓްކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ އަދަދު: (ހ) ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ވަޒީފާ ގެއްލުނު ފަރާތްތަކުން މިނިސްޓްރީއަށް ރަޖިސްޓަރކުރުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައުލޫމާތު: • ނޯޕޭ ލީވުގައި ފޮނުވުމުގެ މުއައްސަސާ – 382 • ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މުއައްސަސާ – 276 • މުސާރަ އުނިކުރުމުގެ މުއައްސަސާ – 167 • މުސާރައިގެ 1/2 (ދެބައިކުޅަ އެއްބައި) އުނިކުރުމުގެ މުއައްސަސާ – 116 • ސަސްޕެންޑް ކުރުމުގެ މުއައްސަސާ - 82 • އަސާސީ މުސާރަ އެކަނި ދީ މުއައްސަސާ – 55 (ށ) ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން އަމިއްލައަށް މަސައްކަތްކުރާ (ސެލްފް އެމްޕްލޯއިމަންޓް) ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައުލޫމާތުގެ އަދަދު: 135
17.	ވަޒީފާ ގެއްލުނު ފަރާތްތަކަށް ސަރުކާރުން ދިނުމަށް ނިންމާފައިވާ އިނާޔަތުގެ ތަފްސީލުތައް ހޯދައި،	މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ހިއްސާކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތު:

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރެވުނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

	ދިރާސާކުރުން.	○ ވަޒީފާ ގެއްލޭ ފަރާތްތަކަށް ސަރުކާރުން ދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އިނާޔަތްތަކާގުޅޭ ތަފްސީލު، މިހާރު އަންނަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފައިނޭންސްއިން މަޝްވަރާ ކުރެވެމުންދޭ.

4. ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތައް:

ހުށަހެޅުން 1: މިފަދަ އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާ ގެއްލޭ ޕްރޮވިޝަންސް އުޅުއްވާ ފަރާތްތަކަށް އެސް.އެމް.އީ ލޯނު ލިބުމުގެ ފުރުޞަތުގައި، ކާބޯތަކެތި ހަދާ ފަރާތްތަކަށް ރިލީފް ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް؛

ހުށަހެޅުން 2: ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކާބޯތަކެތި އެތެރެކުރާ ފަރާތްތަކާއި ބޭސް އެތެރެކުރާ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ ބޭރު ފައިސާ އެމް.އެމް.އޭއިން ބޭންކުތަކަށް ޕްރޮވައިޑް ބޭރު އަ ފައިސާއިން ބޭނުންކުރުމަށް ކަރަންސީ ހަމަޖެއްސުމަށް އެމް.އެމް.އޭއިން އެކަމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުން؛

ހުށަހެޅުން 3: ކޮވިޑް-19 ގެ ދެވަނަ ވަޒީފާ ގެއްލޭ ފަރާތްތަކަށް އެލަވަންސް ދިނުމުގައި ވަޒީފާ ގެއްލޭ ފަރާތްތައް އެސެސްކުރުމުގައި ސަރުކާރު އެޕްލިކޭޝަން ފަރާތްތަކުން ހޯދުމަށް ގެންގުޅުން؛

ހުށަހެޅުން 4: ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ދަށުން ފޯރުކޮށްދޭ ލޯނު ކުރި އަދި ދުރު ފަރާތަކީ ވިޔަފާރިތަކަށް ދިރުވުމުގެ މުއްދަތު ބޮޑުކުރުމާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީ ދެނެގަނެ ފަރާތްތަކުން ލިބޭ ފުރުޞަތު ޕްރޮގްރާމްތަކުން ހޯދައިދިނުމަށް؛

ހުށަހެޅުން 5: ކޮވިޑް-19 ގެ ދެވަނަ ސަރުކާރުން އެހީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތަފްސީލުތަކާއި ޕްރޮގްރާމްތަކުން ދިނުމުގައި އެސެސްމަންޓުގެ ތަފްސީލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް؛

ހުށަހެޅުން 6: ދައުލަތުގެ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ފަރާތްތަކުން އޮޑިޓްކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކާއި ހަރުދަނާ ތަފްސީލުތަކާއި ބެހޭ ޕްރޮގްރާމްގެ ބަޖެޓް ހަމަ ކޮމިޓީއަށް ބޭނުންވާ ތަފްސީލުތައް އޮޑިޓްކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް؛

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

ކޮވިޑް-19 ރޯގާ ފެތުރެން ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރު ކުރަނިވި ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމުން، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި މަޖިލީހުން ދޫކުރާ ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ޚަރަދުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅި މަސައްކަތާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ޙަވާލުކުރި މަސައްކަތަށް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު

ހުށަހެޅުން 7: މޮރޭޓޯރިއަމްގެ ދަށުން ރިޢާޔަތް ސްޓޭޓް ޕްރޮޑަކްޓްތަކަށް ނަގާފައިވާ ލޯނުތަކަށް ބޭންކުތަކުން ލުއި ދީފައިވާ ލޯނުތަކުގެ ބެލެއިން ހައްޤުގައި މާލީގޮތުން ކުއްލިއަކަށް ދަރާނިވާ އެގްރީމެންޓްތަކުގައި ގެރެންޓީ ކުރި ކުރެވޭނެ އިންތިޒާމުތަކެއް، އެގޮތަށް ބަދަލުކުރުން އެކަށީގެންވާ ހަމަތަކެއް ވެދި ދިނުމަށް؛

ހުށަހެޅުން 8: ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އެސް.އެމް.އީތަކަށް ރިލީފް ޕެކޭޖުގެ ދަށުން ދޫކުރާ ޚަރަދު އިޢުލާނުކުރުމާއި (20 ނުވަތަ 30 އިންސައްތައަށް)، ކުރި އަދި މުޅި ފަންޑުގެ ވިޔަފާރީގެ ރިކަވަރީ ޚަރަދުތަކުން ހަމަޖެއްސުމުގެ މިންވަރުން ދިނުމާއި، އެ ލޯން އަސާސީ ދެއްކޭ ވިޔަފާރިތަކުން ރިޒަރވްކުރެވޭ އަމަލުތަކުން ހަމަޖެއްސުމަށް؛ އަދި

ހުށަހެޅުން 9: ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ރިކަވަރީ ޕްލޭން އިމްޕްލިމެންޓްކުރުމުގައި، ކޮންމެ ފަހަރަކު ދުވަހަކުން އެއްފަހަރު އެ ކޮންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުން ހިންގާ ޚަރަދުތަކުގެ ތަފްސީލުތަކާއި އެކަންކަން ސަރުކާރުގެ ވެބްސައިޓުން ތަފްސީލުކޮށްދޭފަދަ ތަފްސީލުތަކާއި ޚަރަދުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުން.

6- ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޚުލާޞާ:

ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ޚުލާޞާއަކީ، ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ބަޖެޓަށްވާނާ ރިލީފް ޕެކޭޖުތަކާ އެކުއެކު އެދުންތެރިކަން އިޤްތިޞާދު، އިޤްތިޞާދަށް ހުއްޓިފައިވާ އަސަރު އަންނަނިވި ޒަމާނީ ބަޖެޓުފަހިކޮށް ޕެކޭޖުތަކަށް ކޮންމެހެން، ސަރުކާރު އޮޑިޓްކުރުން ފަހުމަކާއި، އެންމެ ކުރި ވިޔަފާރިތަކާއި، ކުރި އަދި މުޅި ފަންޑުގެ ވިޔަފާރިތަކުން މި ޚާއްޞަން އަރައިގަތުން އެހީތެރިކަން ދިނުން ތަޢާރުފުކުރުމާއި، ޑިރެކްޓް ބިޒްނަސްތަކުގެ އިމުރާން ދަރަނިވެރިކަމުން މަސްލަހަތާއި ބިޒްނަސްތަކުގެ ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ކޮމިޓީގެ ނިންމުމާއި ބަލާ، މި ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުން ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ވީހާވެސް ބަރާބަރު ތަފްސީލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުން.

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރުނަ ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެވޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

7- ކޮމިޓީގެ ނިންމުން:

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރުނަ ނުދިނުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޛުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެވޭގޮތް ކަނޑައެޅުމަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ މަޖިލީހުން ބަލައިގަނެ، ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީއަކަށް އެ މައްސަލަ ފޮނުއްވުމާ ގުޅިގެން، އެ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މި ކޮމިޓީގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް، ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާ ކަންތައްތައް މި ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. އަދި، 21 އޮކްޓޫބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު މައިކްރޯސޮފްޓް ޓީމްސް މެދުވެރިކޮށް ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 25 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ހުށަހެޅުނު ރިކޮމެންޑޭޝަންތަކާއެކު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް ފާސްކުރުމަށް އެ ވަގުތު ކޮމިޓީގައި ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރެއްވިއެވެ.

ވީމާ، މި މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، މި ރިޕޯޓާއެކު މި މައްސަލައިގައި މަޖިލީހަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ނިންމަވައިދެއްވުން އެދި މި ރިޕޯޓް ހުށަހަޅަމެވެ.

މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ހާޒިރުވި ތަފްސީލު މި ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު-1" ގެ ގޮތުގައި އޮވަނީއެވެ.

21 އޮކްޓޫބަރު 2020

މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން

ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު

- މި ރިޕޯޓުގައި ސޮއިކުރައްވަނީ 28 އޮކްޓޫބަރު 2020 ގައެވެ.

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރުން ހުއްޓުވުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

ޖަދުވަލު 1: މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ހާޒިރުވި ތަފްސީލު:

ކޮވިޑް-19 ބަލާ ފެތުރުން ހުއްޓުވުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ އާމްދަނީއަށް އަންނަ ނުރަނގަޅު ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް، ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވި މަސައްކަތް، ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

✓	ވަޑައިގެންނެވި ބައްދަލުވުން	-	ވަޑައިނުގަންނަވާ ބައްދަލުވުން	0	ސަފަރުގައި ހުންނެވި ބައްދަލުވުން

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް	[illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible]	ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible]	މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސައީދު	ދިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް މުޙައްމަދު	ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްގަފޫރު މޫސާ	މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް	މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު	ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް	ދޫވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާއީލް އަޙްމަދު	އަތިރީމަތި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން	ވިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޒީ ރިޟާ	މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު	ނެގި ވަގުތު	ބައްދަލުވުން	ތާރީޚު
✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1:05	25	21.04.2020
✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3:00	24	14.04.2020
✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	2:25	23	12.04.2020
✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	2.10	22	12.04.2020
✓	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	1:25	21	07.04.2020
✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1:10	20	04.04.2020
06	06	06	06	00	04	00	04	06	06	06	05	06	11:15	06	ޖުމްލަ

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ